

شماره چاپ: ۱۵۱۱

دوره هشتم - سال چهارم

شماره ثبت: ۵۴۴

تاریخ چاپ: ۱۳۹۰/۴/۵

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«طرح اصلاح موادی از قانون بخش تعاونی اقتصاد

جمهوری اسلامی ایران و اصلاحیه آن مصوب ۱۳۷۷

و الحاق موادی به آن»

کد موضوعی: ۲۲۰

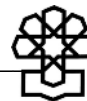
شماره مسلسل: ۱۱۰۹۷

مهرماه ۱۳۹۰

به نام خدا

فهرست مطالب

۱	چکیده
۲	مقدمه
۳	۱- مهمترین مسائل و مشکلات توسعه بخش تعاون
۳	۱-۱- شکاف میان سیاستگذاری و اجرا در حوزه تعاون
۵	۱-۲- عدم ارتباط مؤثر دستگاه اجرایی با تعاونی‌ها
۹	۱-۳- مداخله دولت در امور تصدیگری بخش تعاون
۱۰	۱-۴- وجود دوگانگی در سیاستگذاری بخش تعاون
۱۱	۱-۵- ناتوانی تشکیلات بخش تعاون برای انجام امور تصدیگری
۱۶	۲- ارزیابی طرح پیشنهادی اصلاح قانون بخش تعاون
۱۶	۲-۱- نقاط قوت طرح پیشنهادی
۱۷	۲-۲- نقاط ضعف طرح پیشنهادی
۲۱	۳- اصلاحات پیشنهادی
۳۷	پیوست - پیشنهادات اصلاح قانون بخش تعاون فراتر از طرح نمایندگان

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«طرح اصلاح موادی از قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی ایران و اصلاحیه آن مصوب ۱۳۷۷ و الحاق موادی به آن»

چکیده

بررسی‌ها نشان می‌دهد در حال حاضر مهمترین مسائل و مشکلات موجود در بخش تعاون برای تحقق اهداف این بخش عبارت است از مسائلی چون وجود شکاف میان سیاستگذاری و اجرا در حوزه تعاون، عدم ارتباط مؤثر دستگاه‌های اجرایی با تعاونی‌ها، مداخله دولت در امور تصدیگری بخش تعاون، وجود دوگانگی در سیاستگذاری بخش تعاون و ناتوانی تشکیلات این بخش برای توسعه بخش و انجام امور تصدیگری آن است. با توجه به این مسئله، شایسته است هرگونه طرح یا لایحه اصلاح قوانین فعلی بخش تعاون، در راستای حل این مشکلات باشد.

طرح پیشنهادی «اصلاح موادی از قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۷ و الحاق موادی به آن» با تعریف دفاتر توسعه انواع تعاونی‌ها در وزارتخانه‌های مختلف سعی کرده است تا حدی شکاف موجود میان سیاستگذاری و اجرا در حوزه تعاون را پر کند و با ملزم کردن وزارتخانه‌های آموزش و پرورش و علوم، تحقیقات و فناوری و صداوسیما به استفاده از ظرفیت‌های آموزشی و فرهنگی خود در راستای ترویج تعاون، سعی در نهادینه کردن فرهنگ تعاون داشته باشد. با این حال برخی از مهمترین ضعف‌های طرح پیشنهادی عبارتند از:

۱. مشخص نکردن رابطه دفاتر توسعه تعاونی‌ها با نهاد مرکزی متولی بخش تعاون،
۲. عدم پیش‌بینی مکانیسم مناسب برای مشارکت دستگاه‌های اجرایی در سیاستگذاری‌های ملی بخش تعاون،
۳. عدم پیش‌بینی مکانیسم مناسب برای ایجاد ارتباط مؤثر میان سیاستگذاران اجرایی بخش و تعاونی‌های مرتبط،
۴. بی‌توجهی به شکاف قانونی میان فعالیت‌های تعاونی‌های بخش کشاورزی و تعاونی‌های سایر بخش‌ها،
۵. پیش‌بینی نکردن ظرفیت‌های لازم برای واگذاری امور تصدیگری بخش تعاون به تشکیلات غیردولتی این بخش،
۶. کم‌توجهی به کاهش مداخلات دولت در امور تعاونی‌ها،
۷. پیش‌بینی نکردن سازوکارهای قانونی مناسب برای تأمین اعتبار تعاونی‌ها.

با توجه به نتایج بررسی‌های انجام شده در مرکز پژوهش‌های مجلس و نتایج جلسات کارگروه اصلاح قانون بخش تعاون کمیسیون ویژه نظارت و پیگیری اصل چهل و چهارم قانون اساسی، در این گزارش سعی شده است پیشنهادات اصلاحی و تکمیلی برای رفع حداقل بخشی از نقاط ضعف فوق ارائه شود. جدول و پیوست گزارش، پیشنهادات مرتبط را ارائه می‌دهند.

مقدمه

توسعه بخش تعاون و کاهش تصدیگری‌های دولتی در این بخش آن طور که مورد نظر قوانین اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی و برنامه پنجم توسعه اقتصادی بوده است، مستلزم تغییر نوع نگاه به بخش تعاون و ایجاد اصلاحات جدی در این بخش است. بخشی از این اصلاحات به قوانین و مقررات موجود حاکم بر بخش تعاون بر می‌گردد و بخش قابل توجهی از آن هم مستلزم بهبود سیستم و تقویت سیستم‌های اجرایی و افزایش نوآوری در مدیریت این بخش است.

ارائه لایحه جامع بخش تعاون علیرغم وارد بودن ایرادهای اساسی بر آن، امیدواری‌هایی را برای اعمال برخی اصلاحات قانونی ایجاد کرد، اما با تصمیم دولت این لایحه پس گرفته شد. با این حال، توجه نمایندگان مجلس شورای اسلامی به بحث تعاون و اقدام آنان در ارائه طرح اصلاح قانون بخش تعاون، مجدداً زمینه برای اعمال اصلاحات ضروری در قوانین موجود را فراهم کرده است.

طرح «اصلاح موادی از قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی ایران با اصلاحات بعدی مصوب ۱۳۷۷ و الحاق موادی به آن» که در تاریخ ۱۳۹۰/۳/۳۱ در ۱۰ ماده ارائه شده است، علیرغم وجود برخی کاستی‌ها در آن و نادیده گرفتن بسیاری از اصلاحات ضروری در قانون فعلی، از نگاه مثبت و راهگشایی برای بخش تعاون برخوردار است. براساس نامه شماره ۷۵۱/۲۷۹۹۹/ک - و مورخ ۱۳۹۰/۵/۴ رئیس کمیسیون ویژه نظارت و پیگیری اجرای اصل چهل و چهارم قانون اساسی کارگروهی متشکل از سه نفر از نمایندگان مجلس شورای اسلامی، اتاق تعاون، اتاق بازرگانی، دیوان محاسبات کل کشور و با محوریت مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی جهت بررسی طرح مذکور تشکیل شد، این کارگروه سعی کرده است با در نظر گرفتن مهمترین مسائل و مشکلات بخش تعاون، در چارچوب طرح پیشنهادی نمایندگان، پیشنهادات اصلاحی و تکمیلی مناسبی برای تقویت طرح ارائه دهد. در این گزارش، پس از بررسی مهمترین مسائل و مشکلات بخش تعاون و نقاط ضعف و قوت طرح پیشنهادی نمایندگان محترم، مصوبات کارگروه مذکور و مقایسه آن با طرح پیشنهادی و قانون بخش تعاونی در جدول گزارش ارائه شده است. لازم به ذکر است طی یک سال گذشته در دفتر اقتصادی مرکز پژوهش‌ها مطالعات زیادی درخصوص اصلاح قانون تعاون

انجام شده است که در صورت ضرورت انجام اصلاحات گسترده در قانون بخش تعاون، می‌تواند مورد استفاده قرار بگیرد. نتیجه این مطالعات تحت عنوان پیشنهادات اصلاح قانون بخش تعاون فراتر از طرح نمایندگان در پیوست گزارش آورده شده است.

۱. مهمترین مسائل و مشکلات توسعه بخش تعاون

بررسی واقعیت‌های حاکم بر بخش تعاون و تجارب موجود در این حوزه طی سال‌های اخیر نشان می‌دهد که میزان تحقق اهداف بخش تعاون با اهداف در نظر گرفته شده برای این بخش و توجهات ویژه‌ای که حداقل در سطح سیاستگذاری به آن شده، متناسب نبوده است.

این مسئله نشانگر وجود مشکلاتی در این حوزه است که این قسمت از گزارش سعی دارد با توجه به شواهد موجود به شناسایی مهمترین آنها بپردازد، تا در صورتی که رفع آنها از طریق اصلاح مقررات و قوانین موجود امکانپذیر باشد، پیشنهادهای لازم را ارائه دهد. مهمترین مشکلات موجود عبارتند از:

۱. شکاف میان سیاستگذاری‌ها و اجرا در حوزه تعاون،
۲. عدم ارتباط مؤثر دستگاه‌های اجرایی با تعاونی‌ها،
۳. مداخله دولت در امور تصدیگری بخش تعاون،
۴. وجود دودستگی در سیاستگذاری بخش تعاون،
۵. ناتوانی تشکیلات بخش تعاون برای توسعه بخش و انجام امور تصدیگری.

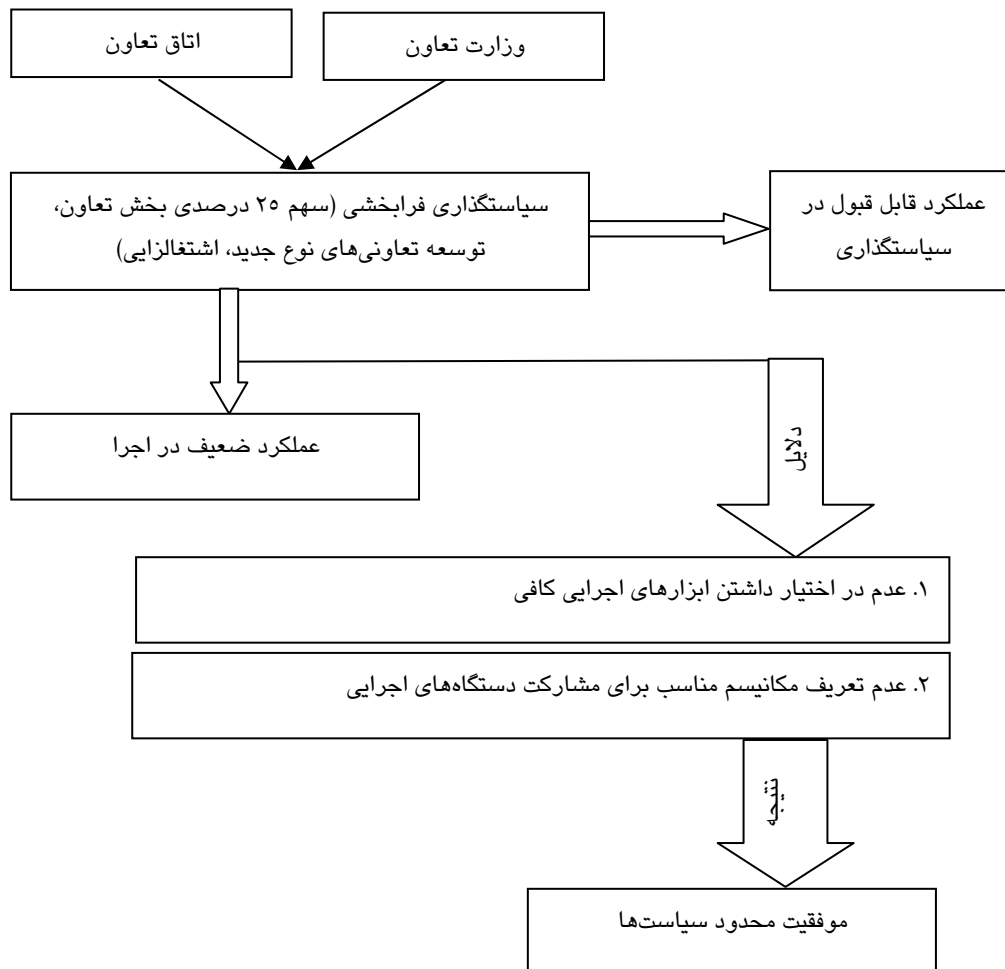
۱-۱. شکاف میان سیاستگذاری و اجرا در حوزه تعاون

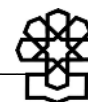
در سال‌های اخیر و به خصوص پس از ابلاغ سیاست‌های کلی اصل چهارم قانون اساسی، نقش تعاون در سیاست‌های ملی، پررنگ‌تر شده است. افزایش سهم بخش تعاون از اقتصاد ملی به ۲۵ درصد اقتصاد ملی براساس ماده (۹) قانون اجرای سیاست‌های کلی و افزایش سهم بخش تعاون از بازار پولی کشور به ۱۵ درصد براساس بند «الف» ماده (۱۲۴) قانون برنامه پنجم توسعه، ازجمله این سیاست‌ها می‌باشد. همچنین اتخاذ سیاست‌ها برای واگذاری مسئله اشتغال به وزارت تعاون یا تلاش برای ایجاد تعاونی‌های نوع جدید و توسعه آنها از این دست بوده‌اند. با این وجود علی‌رغم سیاست‌های ملی اتخاذ شده برای بخش تعاون و در نظر گرفتن افق‌های بسیار روشن برای این بخش در آینده اقتصاد کشور، نتایج به دست آمده متناسب با اهداف و سیاست‌ها نبوده است. این مسئله دلایل متفاوتی داشته است، اما یکی از این دلایل، عدم پیش‌بینی ابزارهای اجرایی کافی، عملی و مؤثر برای تحقق اهداف می‌باشد. منظور

از ابزارهای اجرایی کافی، عملی و مؤثر، در نظر گرفتن انواع تخفیف‌ها و تسهیلات برای تعاونی‌ها آن طور که در قانون اجرایی سیاست‌های کلی یا دیگر مصوبات در نظر گرفته شده نیست، چراکه این مشوق‌ها حتی اگر عملی باشد به نظر می‌رسد کافی و به خصوص مؤثر نیستند. مهمترین مشکل موجود در این زمینه، عدم مشارکت دستگاه‌های اجرایی مرتبط با انواع تعاونی‌ها در سیاستگذاری‌های ملی مرتبط با بخش تعاون و اجرای آن می‌باشد.

واقعیت موجود آن است که اگرچه وزارت تعاون متولی اصلی بخش تعاون کشور است، اما فعالیت هر یک از انواع تعاونی‌ها مرتبط با حوزه عمل دستگاه اجرایی مرتبط با آن است. به عنوان مثال فعالیت تعاونی‌های حمل و نقل از یک طرف به خاطر تعاونی بودن با وزارت تعاون مرتبط است و از طرف دیگر با وزارت راه و ترابری (راه و شهرسازی) و با توجه به این مسئله مشارکت مؤثرتر دستگاه‌های اجرایی بخشی در سیاستگذاری و اجرای سیاست‌های بخش تعاون می‌تواند عامل و ابزار مهمی برای اجرایی شدن این سیاست‌ها باشد. نمودار ۱ وجود مشکل اخیر را به تصویر می‌کشد.

نمودار ۱. شکاف میان سیاستگذاری و اجرا در حوزه تعاون

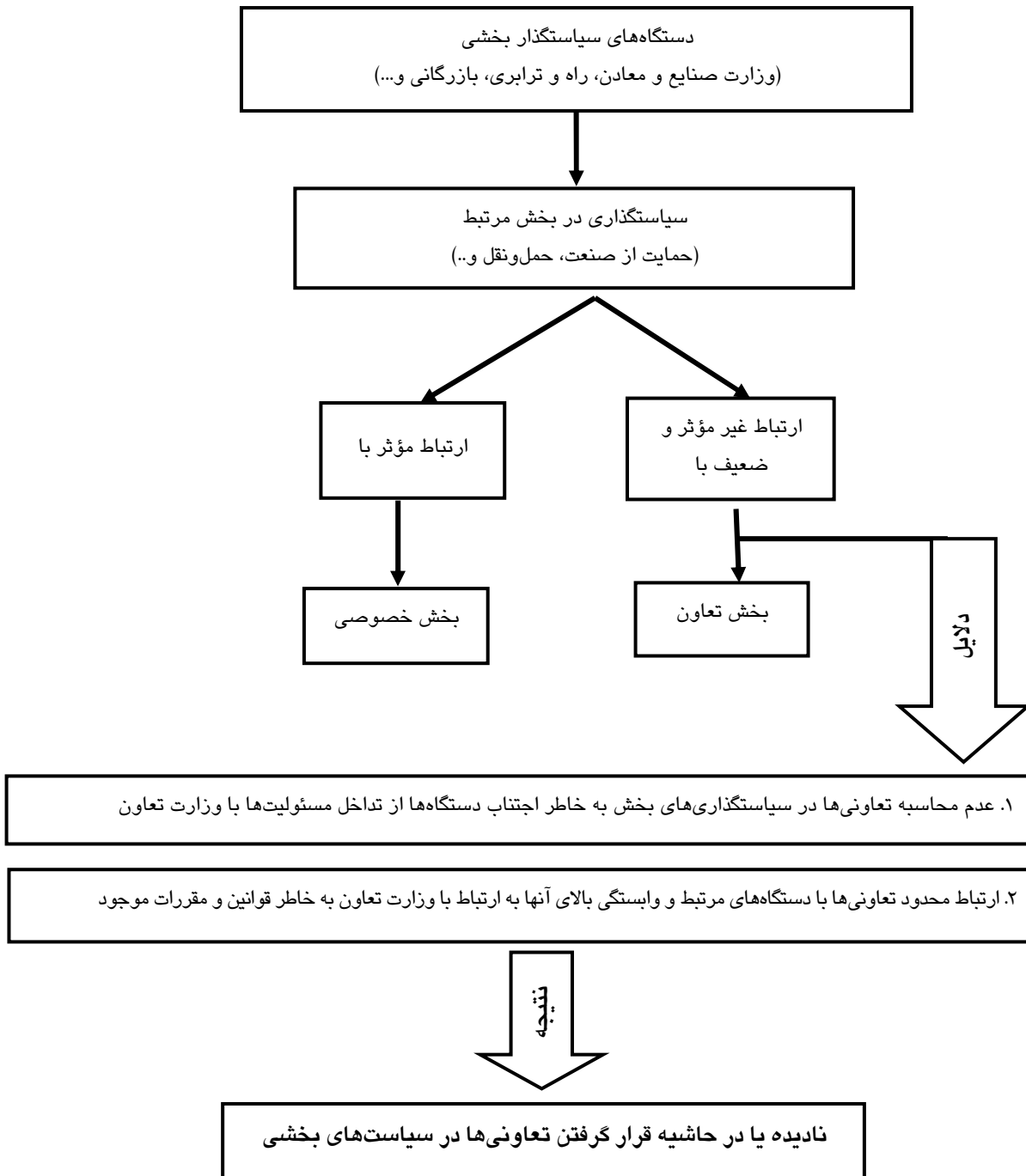
برای افزایش احتمال موفقیت سیاست‌های بخش تعاون ضروری است که دستگاه‌های اجرایی نیز در سیاستگذاری‌های ملی بخش تعاون و اجرای آن نقش داشته باشند. یک پیشنهاد می‌تواند تعریف بخش‌ها یا دفاتر رسمی در دستگاه‌های اجرایی و به‌منظور برنامه‌ریزی درخصوص توسعه تعاون باشد. در صورتی‌که در مورد نحوه مشارکت این بخش‌ها یا دفاتر در سیاستگذاری، اجرای سیاست‌ها و تعامل با وزارت تعاون و تعاونی‌ها مشخص و تعریف شده باشد، وجود آنها می‌تواند عامل مهمی برای تحقق اهداف و سیاست‌های بخش تعاون باشد. با توجه به این مسئله، پیشنهادهای زیر برای رفع مشکل موجود ارائه می‌شود:

۱. ایجاد دفاتر توسعه انواع تعاونی‌ها در دستگاه‌های اجرایی مرتبط،
۲. تعریف سازوکار مناسب برای مشارکت دفاتر در سیاستگذاری‌های نهاد مرکزی تصمیم‌سازی حوزه تعاونی.

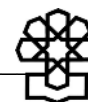
۲-۱. عدم ارتباط مؤثر دستگاه اجرایی با تعاونی‌ها

در قسمت قبلی گزارش، عدم مشارکت دستگاه‌های اجرایی در سیاستگذاری‌های ملی مرتبط با بخش تعاون به‌عنوان یکی از موانع عدم تحقق اهداف و سیاست‌های بخش تعاون بیان شد. علاوه‌بر آن و شاید مهم‌تر از آن، بی‌توجهی به نقش تعاونی‌ها در اجرای سیاست‌های بخش دستگاه‌های اجرایی نیز از جمله مشکلات مرتبط با توسعه فعالیت‌های تعاونی است. این مسئله تا حدی ریشه در عدم ارتباط مؤثر دستگاه‌های اجرایی با تشکیلات تعاونی مرتبط از قبیل اتاق‌ها، اتحادیه‌ها و شرکت‌های تعاونی مرتبط است.

نمودار ۲. عدم ارتباط مؤثر دستگاه‌های اجرایی با تعاونی‌ها

با وجود وزارت تعاون، نوعی بی‌تفاوتی وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های اجرایی تخصصی نسبت به فعالیت تعاونی‌های مرتبط مشاهده می‌شود که بخشی از آن به دلیل اجتناب آنها از تداخل مسئولیت‌ها با وزارت تعاون بوده است و بخشی هم به دلیل عدم تعریف سازوکار مناسب برای

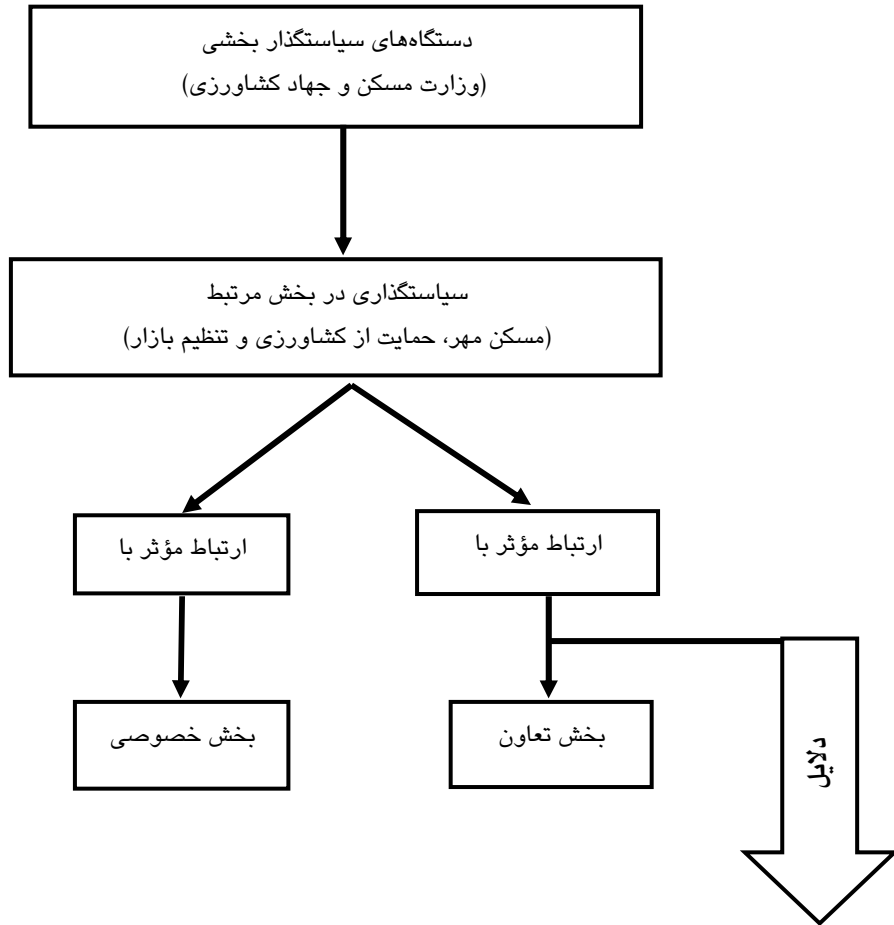
ارتباط مؤثر تعاونی‌ها با دستگاه‌های اجرایی تخصصی. در واقع تعاونی‌ها بیشتر از دیگر دستگاه‌های اجرایی، خود را ملزم به ارتباط بیشتر با وزارت تعاون می‌دانند و سازوکارهای قانونی و اجرایی تدارک دیده شده نیز، در این زمینه بی‌تأثیر نبوده است.

اصلاح قانون بخش تعاون باید به نحوی باشد که کانال‌های مناسبی برای ارتباط مؤثر دستگاه‌های اجرایی تخصصی با تعاونی‌ها تعریف شود. برای مثال تصمیمات وزارت صنعت، معدن و تجارت که در مورد هدایت، حمایت یا نظارت بر شرکت‌های خصوصی فعال در این بخش صورت می‌گیرد، در مورد شرکت‌های تعاونی‌های صنعتی، معدنی و بازرگانی نیز بتواند جاری شود یا دستگاه حاکمیتی متولی امور راه و ترابری، آن آزادی عملی که در مورد سیاستگذاری در رابطه با شرکت‌های خصوصی بخش را دارد در مورد تعاونی‌های حمل‌ونقل نیز داشته باشد. این مسئله در مورد وزارت جهاد کشاورزی، مسکن ... نیز وجود دارد.

در حال حاضر با وجود ساختار حاکمیتی و تشکیلاتی موجود، انعطاف لازم در این رابطه وجود ندارد. دو مثال انکارنشده وجود دارد که نشان می‌دهد، در صورت وجود انعطاف لازم برای تعامل تعاونی‌ها با بخش‌های تخصصی، موفقیت تعاونی‌ها محتمل‌تر خواهد بود. مثال اول مربوط به فعالیت تعاونی‌های کشاورزی و روستایی است که استقلال عمل نسبی دستگاه اجرایی تخصصی در مورد آنها و استقلال تخصصی تشکیلات بخش مربوطه سبب شده است، فعالیت تعاونی‌های این بخش برای تعاونی‌ها و حاکمیت، ثمرات نسبتاً مناسبی داشته باشد.

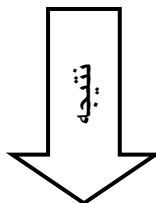
مثال دوم مربوط به تعاونی‌های مسکن مهر است که محول شدن سیاستگذاری و اجرای آن به بخش تخصصی و وزارتخانه مربوط، سبب موفقیت نسبی آن شده است. این در حالی است که قبل از این، مسئولیت مسکن مهر به وزارت تعاون واگذار شده بود، اما به مرور زمان لزوم استفاده از دستگاه‌های تخصصی آشکار شد.

نمودار ۳. ارتباط مؤثر وزارتخانه‌های مسکن و جهاد کشاورزی با تعاونی‌ها

۱. استقلال نسبی دستگاه اجرایی از وزارت تعاون در حوزه تعاونی‌ها

۲. ارتباط مستقیم تعاونی‌ها با دستگاه‌های اجرایی و وابستگی محدود آنها به ارتباط با وزارت تعاون بخاطر قوانین و مقررات مربوطه

سهم بالای بخش تعاون در سیاستگذاری‌های بخشی دستگاه‌ها

۳-۱. مداخله دولت در امور تصدیگری بخش تعاون

همه شواهد موجود نشان می‌دهد که دوران تصدیگری بخش دولتی و فعالیت مستقیم دولت در امور اجرایی و فعالیت‌های اقتصادی به سر رسیده است. در حال حاضر موج خروج دولت‌ها از امور غیرسیاستگذاری و غیرحاکمیتی، همه کشورها از جمله ایران را دربرگرفته است. با توجه به این موج که از پشتوانه نظری و تجربی محکمی نیز برخوردار است، تنها راه شکوفایی بخش‌های غیردولتی و توانمندی آنها در تداوم فعالیت‌های مولد اقتصادی، خروج دولت از امور تصدیگری و واگذاری آن به بخش‌های غیردولتی است. بخش تعاون نیز از این قاعده مستثنا نیست و براساس بند «ج» ماده (۱۲۴) قانون برنامه پنجم توسعه اقتصادی کشور، دولت باید وظایف تصدیگری خود در حوزه تعاون را به تشکیلات بخش تعاون واگذار نماید.

ماده (۶۶) قانون فعلی بخش تعاون، ۳۰ مورد را به‌عنوان وظایف و اختیارات وزارت تعاون به‌عنوان نهاد دولتی متولی بخش تعاون مشخص کرده است که می‌توان آنها را در موارد زیر خلاصه نمود:

۱. تنظیم لوایح و مقررات و دستورالعمل‌ها،
۲. سیاستگذاری و تعیین خطی‌مشی برای توسعه بخش تعاون و هدایت و حمایت از تعاونی‌ها،
۳. برخی امور نظارتی،
۴. ایجاد هماهنگی و کمک به فعالیت‌های اقتصادی تعاونی‌ها،
۵. ایجاد هماهنگی و کمک به فعالیت‌های اعتباری تعاونی‌ها،
۶. امور مربوط به نظارت و حسابرسی تعاونی‌ها،
۷. امور مربوط به داوری و رفع اختلاف تعاونی‌ها،
۸. امور مربوط به آموزش و تحقیق و ترویج.

از وظایف فوق تنظیم لوایح و مقررات و دستورالعمل‌ها، سیاستگذاری و تعیین خطی‌مشی برای توسعه بخش تعاون و برخی امور نظارتی جزء وظایف حاکمیتی محسوب شده و بقیه وظایف تصدیگری و اجرایی هستند. لذا انتظار می‌رود که در صورت اصلاح قانون بخش تعاون، واگذاری تصدی‌های مذکور از دولت به تشکیلات بخش تعاون در نظر گرفته شود و مهمتر از آن تشکیلات غیردولتی بخش تعاون به نحوی تعریف گردد که از توانمندی لازم برای اعمال این وظایف تصدیگری برخوردار باشد.

۴-۱. وجود دوگانگی در سیاستگذاری بخش تعاون

اگرچه استقلال نسبی فعالیت دستگاه حاکمیتی و تشکیلات مرتبط با تعاونی‌های کشاورزی و روستایی، تا حدی به کاهش شکاف میان سیاستگذاری و اجرا در این بخش و تقویت ارتباط مؤثر تعاونی‌ها، با دستگاه حاکمیتی سیاستگذار کمک کرده است، مستثنا شدن بخش کشاورزی از قانون بخش تعاون موجب ارتباط ضعیف این بخش با دستگاه مرکزی متولی بخش تعاون یعنی وزارت تعاون شده است. این مسئله سبب فعالیت جزیره‌ای تعاونی‌های بخش کشاورزی شده و اعمال برخی سیاستگذاری‌های ملی تعاونی در این بخش را با مشکل مواجه کرده است. حتی در میان تعاونی‌های کشاورزی و روستایی نیز دوگانگی‌هایی وجود دارد. برخی از این تعاونی‌ها تحت سیاست‌های وزارت جهاد کشاورزی و قانون شرکت‌های تعاونی مصوب ۱۳۵۰ و برخی نیز تحت سیاست‌های وزارت تعاون و قانون بخش تعاون مصوب ۱۳۷۰ فعالیت می‌کنند.

اصلاح قانون بخش تعاون، ضمن حفظ استقلال بخشی فعالیت تعاونی‌های کشاورزی و ارتباط مؤثر دستگاه حاکمیتی این بخش با تعاونی‌های کشاورزی و روستایی، باید بتواند دودستگی موجود میان فعالیت تعاونی‌های بخش کشاورزی و سایر تعاونی‌ها را کاهش دهد.

راه‌حلی که تا پیش از این رفع دوگانگی موجود در فعالیت‌های سیاستگذاری و اجرایی بخش تعاون ارائه شده است، بیشتر مبتنی بر الزام تعاونی‌های کشاورزی و روستایی به فعالیت تحت قانون بخش تعاون مصوب سال ۱۳۷۰ و حذف سازمان مرکزی تعاون روستایی بوده است. این در حالی است که فعالیت‌های تعاونی در بخش کشاورزی از برخی ویژگی‌هایی برخوردار است که عدم برخورداری سایر بخش‌ها از آن، خود می‌تواند یکی از دلایل اصلی تحقق نیافتن سیاست‌های ملی برای بخش تعاون باشد.

پیش از این شکاف میان سیاستگذاری و اجرا در بخش تعاون و عدم ارتباط مؤثر دستگاه‌های اجرایی با تعاونی‌ها به‌عنوان دو مورد از مهمترین مسائل و مشکلات بخش تعاون بیان شدند. این در حالی است که در بخش کشاورزی این دو مورد به‌عنوان مشکل بخش تلقی نمی‌شوند. در این بخش، از یک طرف دستگاه سیاستگذاری همان دستگاه اجرایی است و از طرف دیگر تعاونی‌ها و تشکیلات مرتبط با آنها از قبیل اتحادیه‌ها ارتباط مؤثری با دستگاه حاکمیتی یعنی سازمان مرکزی تعاون روستایی دارند. وجود اتحادیه نظارت و هماهنگی در این بخش نیز زمینه مناسبی برای واگذاری امور تصدیگری بخش به تشکیلات غیردولتی فراهم کرده است. با این حال، عدم تعریف سازوکار مناسب برای مشارکت دستگاه حاکمیتی بخش کشاورزی در سیاستگذاری‌های ملی بخش تعاون سبب شده است که این دسته از سیاست‌ها با هماهنگی و همراهی بخش کشاورزی که

توانایی زیادی برای توسعه فعالیت‌های تعاونی دارد، اجرایی نشود. پیش‌بینی شورای هماهنگی تعاونی‌های ایران با مشارکت نهادهای حاکمیتی مرتبط با انواع تعاونی‌ها (از جمله سازمان مرکزی تعاون روستایی) به ریاست نهاد مرکزی متولی بخش تعاون کشور می‌تواند تا حد زیادی به حل این مسئله کمک کند.

تشکیل نهادهای حاکمیتی مرتبط با انواع فعالیت‌های تعاونی در سایر بخش‌ها شامل صنعت، معدن، بازرگانی، مسکن، بهداشت و حمل‌ونقل و... جهت حمایت، پشتیبانی و زمینه‌سازی نیز می‌تواند به استقلال فعالیت‌های بخش تعاونی‌ها کمک کند. از طرفی عضویت این نهادها در شورای هماهنگی بخش تعاون، حلقه اتصال بخش تعاون و عاملی برای هماهنگی و همراهی بخش‌های مختلف در اجرای سیاست‌های ملی بخش تعاون خواهد بود. همچنین با تعریف اتحادیه‌های نظارت و هماهنگی در بخش‌های مختلف، ابزار کافی برای واگذاری تصدی‌های دولتی بخش تعاون به تشکیلات غیردولتی این بخش فراهم می‌گردد و عامل مهمی در اتصال تعاونی‌ها با نهاد حاکمیتی مرتبط در بخش‌های مختلف خواهد بود. این تجربه در حال حاضر در بخش کشاورزی وجود دارد.

۵-۱. ناتوانی تشکیلات بخش تعاون برای انجام امور تصدیگری

در حالی که بند «ج» ماده (۱۲۴) قانون برنامه پنجم توسعه صراحتاً بیان می‌کند امور تصدیگری بخش تعاون باید به تشکیلات تعاونی‌ها واگذار شود، وجود محدودیت‌هایی در تشکیلات فعلی بخش تعاون امکان تحقق چنین هدفی را با تردید مواجه می‌سازد.

بخشی از محدودیت‌های مذکور به وجود مشکلاتی در فعالیت تشکیلات موجود شامل اتاق‌های تعاون و اتحادیه‌های تخصصی باز می‌گردد و بخشی از آن هم به وجود برخی خلأها و عدم تعریف سازوکارهای مناسب برای انجام برخی امور تصدیگری مربوط می‌باشد.

همان‌طور که در بخش قبلی گزارش اشاره شد، مهمترین وظایف تصدیگری بخش تعاون عبارتند از:

۱. ایجاد هماهنگی و کمک به فعالیت‌های اقتصادی تعاونی‌ها،

۲. ایجاد هماهنگی و کمک به فعالیت‌های اعتباری تعاونی‌ها،

۳. حسابرسی و برخی امور مربوط به نظارت،

۴. امور مربوط به داوری و رفع اختلاف تعاونی‌ها،

۵. برخی امور مربوط به آموزش و تحقیق و ترویج.

در ادامه به بررسی محدودیت‌های تشکیلات فعلی بخش تعاون در انجام امور تصدیگری فوق

پرداخته می‌شود.

۱-۵-۱. منسجم نبودن اتحادیه‌های تخصصی

شرکت‌های تعاونی به صورت انفرادی در ذات خود توانایی‌ها و قدرت رقابت‌پذیری محدودتری نسبت به بخش خصوصی دارند. نقطه قوت و مزیت ذاتی تعاونی‌ها نسبت به رقبا آنجا بروز می‌یابد که اصل و اساس تعاونی بر همکاری و تعاون استوار می‌باشد. اعضا با یکدیگر و تعاونی‌ها در کنار هم، حلقه‌های هم‌افزایی را ایجاد می‌کنند که امکان رقابت با سایرین را برای آنها فراهم می‌کند. با توجه به این نکته اساسی است که اصل تعاون بین تعاونی‌ها از اصول مسلم شناخته شده بین‌المللی تعاونی می‌باشد.

با در نظر گرفتن مطلب فوق ایجاد هماهنگی و کمک به فعالیت‌های اقتصادی تعاونی‌ها از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است و تشکیلات بخش تعاونی باید بتواند این وظیفه را به نحو مطلوبی انجام دهد تا رقابت‌پذیری تعاونی‌ها را افزایش دهد. در حال حاضر اتحادیه‌های تخصصی تعاونی این وظیفه را انجام می‌دهند، اما فعالیت این اتحادیه‌ها در حال حاضر خالی از اشکال نیست. مهمترین مشکل موجود در رابطه با فعالیت این نوع از اتحادیه‌ها در حال حاضر نبود هماهنگی و انسجام کافی بین آنهاست. اگرچه تعدد تشکل‌های تعاونی در ذات خود مطلوب است اما آنجا که صحبت از سیاستگذاری و حمایت در میان باشد، وجود تشکل‌های موازی و همجنس و حتی دارای همپوشانی فعالیت و عدم انسجام آنها در قالب یک تشکیلات نهایی، عاملی منفی برای این تشکل‌ها محسوب می‌شود. در حال حاضر اتحادیه‌ها و تشکل‌های با ماهیت یکسان با کارکرد موازی متعددی در بخش تعاون وجود دارد که مثال‌هایی از موازی‌کاری و عدم انسجام فعالیت این نوع از اتحادیه‌ها در ادامه آمده است.

کادر ۱. برخی اتحادیه‌های حمل‌ونقل عضو اتاق مرکزی تعاون

۱. تعاونی تاکسی‌بار کشور
۲. اتحادیه تعاونی‌های سراسری تاکسیرانی کشور
۳. اتحادیه سواری کرایه بین شهری
۴. اتحادیه شرکت‌های تعاونی مسافربری کشور
۵. اتحادیه تعاونی‌های مسافری ۱۷ گانه
۶. اتحادیه شرکت‌های تعاونی مینی‌بوسرانی کشور
۷. اتحادیه شرکت‌های تعاونی حمل‌ونقل بار کشور
۸. اتحادیه حمل‌ونقل مسافری دریایی

با تأملی در عناوین اتحادیه‌های فوق جای این سؤال است که در صورتی که قرار باشد دولت یا تشکیلات بخش تعاون سیاستی را در مورد تعاونی‌های حمل‌ونقل اعمال کند یا حمایتی از آنها صورت گیرد، آیا با نبود انسجام این کار به‌طور مؤثر امکانپذیر است؟

کادر ۲. برخی اتحادیه‌های صنایع دستی عضو اتاق مرکزی تعاون

۱. اتحادیه تعاونی‌های صنایع دستی ایران
۲. اتحادیه مرکزی اتحادیه‌های استانی فرش دستباف روستایی ایران
۳. اتحادیه سراسری شرکت‌های تعاونی تولیدکنندگان فرش دستباف ایران
۴. اتحادیه سراسری تعاونی‌های توپ دست‌دوز کشور

با وجود اتحادیه تعاونی‌های صنایع دستی ایران که یک عنوان کلی بوده و شامل تعاونی‌های فرش دستباف نیز می‌باشد (بسیاری از تعاونی‌های فرش دستباف عضو آن هستند) و فعالیت موازی اتحادیه سراسری شرکت‌های تعاونی تولیدکنندگان فرش دستباف ایران، متولی کمک به انجام وظایف تصدیگری و هماهنگی سیاست‌های مرتبط با فرش دستباف کدام تشکیلات است؟

کادر ۳. برخی اتحادیه‌های بازرگانی عضو اتاق مرکزی تعاون

۱. اتحادیه شرکت‌های تعاونی مصرف محلی استان تهران
۲. اتحادیه بازرگانی اقتصادی تعاونی‌های صداوسیما جمهوری اسلامی ایران
۳. اتحادیه تعاونی‌های مصرف فرهنگیان سراسر کشور
۴. اتحادیه شرکت‌های تعاونی مصرف راه‌آهن
۵. اتحادیه شرکت‌های تعاونی مصرف کارکنان دولت (اسکاد)
۶. اتحادیه بازرگانی صاحبان حرف تولیدی کشیاف و جوراب و رسته‌های وابسته
۷. اتحادیه بازرگانی شرکت‌های تعاونی‌های صاحبان حرفه درودگران و میل‌سازان

همان‌طور که ملاحظه می‌شود اتحادیه‌های متعدد و موازی در حوزه بازرگانی نیز وجود دارد. تشکیلات پیشنهادی جدید باید ضمن حفظ اتحادیه‌های تخصصی موجود امکان ایجاد هماهنگی و انسجام بین آنها را فراهم کند. تا نهایتاً امکان سیاستگذاری در حوزه‌های تخصصی بهتر فراهم شود. به‌عنوان مثال اگر قرار باشد سیاستگذاری در حوزه حمل‌ونقل صورت گیرد، سیاستگذار با طیف گسترده و بعضاً همپوشی از تعاونی‌های مربوط به حوزه حمل‌ونقل مواجه نبوده و با سازوکار مناسبی که هم در بردارنده همه اتحادیه‌ها باشد و هم همپوشانی و موازی‌کاری اتحادیه‌ها را حذف نماید، سیاست‌ها به‌صورت شفاف‌تر اعمال شود.

به‌منظور ایجاد چنین انسجامی، ارتباط منسجم اتحادیه‌های فعال در فعالیت‌های اقتصادی تعریف شده برحسب کدهای ISIC می‌تواند مناسب باشد. تنوع اتحادیه‌ها نامطلوب نیست، اما وجود اتحادیه‌های مرکزی براساس رشته فعالیت‌های تعریف شده ISIC امکان ایجاد هماهنگی مرکزی و انجام وظایف تصدیگری مربوط را فراهم می‌سازد.

با پذیرش این نوع تقسیم‌بندی در سطح ملی ۱۷ نوع اتحادیه مرکزی متناسب با کدهای الفبایی ISIC (از جمله کشاورزی، معدنی، صنعتی، ساختمان و مسکن، بازرگانی و...) وجود داشته و ذیل هر یک از این نوع فعالیت‌ها نیز تنوعی از فعالیت‌های ریزتر تحت اتحادیه‌های خاص خود فعالیت خواهند کرد. به هر حال با وجود چنین تشکیلاتی سیاستگذاری به‌جای آنکه با تنوعی از اتحادیه‌های مصرف یا حمل‌ونقل در سطح ملی مواجه باشد با یک اتحادیه مرکزی مواجه خواهد بود که آن هم خود با طیفی از اتحادیه‌ها مرتبط است.

۲-۵-۱. ناتوانمندی اتاق‌های تعاون

در حال حاضر اتاق تعاون مهمترین تشکیلات غیردولتی فعال در بخش تعاون است که از سال ۱۳۷۰ با تصویب قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی ایران فعالیت خود را در راستای کمک به توسعه فعالیت و هماهنگی تعاونی‌های کشور آغاز کرده است. وجود مشکلاتی در فعالیت این نهاد سبب شده است که اتاق تعاون توانمندی کافی برای انجام وظایف محوله را نداشته باشد. مهمترین مشکلات مربوط به این نهاد عبارت است از:

۱. در حال حاضر اتاق تعاون بیشتر از آنکه یک نهاد تشکیلاتی تعاونی باشد یک نهاد سیاسی است: در میان هفت عضو هیئت‌مدیره اتاق تعاون مرکزی ایران سه شخصیت برجسته دولتی و دو نماینده مجلس شورای اسلامی وجود دارد و دو عضو دیگر از نمایندگان و وزرای سابق هستند. در میان سه نفر بازرس اتاق تعاون مرکزی نیز یک شخصیت دولتی و یک نماینده مجلس شورای اسلامی حضور دارند.

۲. بجز اتاق تعاون مرکزی ایران که تا حدی در مذاکرات مختلف مربوط به اصلاح قوانین و مقررات تعاونی فعال است، اتاق‌های تعاون شهرستانی و استانی عملاً بجز صدور کارت بازرگانی برونداد قابل توجهی نداشته‌اند.

۳. ارتباط منسجم و عملی بین فعالیت اتاق‌های شهرستانی و استانی و مرکزی وجود ندارد.

۴. درصد بالایی از تعاونی‌ها عضو اتاق نیستند.

۵. اتاق‌ها بدنه کارشناسی مناسب برای انجام وظایف تصدیگری را ندارند.

۶. شرح وظایف اتاق در قانون بخش تعاون مطابق با نیازهای تشکیلاتی بخش تعریف نشده و

شأن آن نظیر اتاق بازرگانی دیده شده است.

۳-۵-۱. نبود سازوکار مناسب برای تأمین اعتبار تعاونی‌ها

درخصوص ایجاد هماهنگی و کمک به فعالیت‌های اعتباری تعاونی‌ها بجز فعالیت محدود تعاونی‌های اعتبار، فعالیت تشکیلاتی خاصی در بخش تعاون وجود ندارد. با توجه به اهمیت تأمین اعتبارات لازم برای فعالیت تعاونی‌ها، نبود چنین تشکیلاتی عامل مهمی در ناتوانی بخش غیردولتی تعاونی در انجام وظایف تصدیگری مرتبط با این مسئله است. در صورتی که بستر مناسب قانونی و اجرایی برای تشکیل اتحادیه‌های اعتباری تعاونی فراهم باشد، وجود چنین زمینه‌ای می‌تواند گام مهمی در توسعه تعاونی‌ها باشد.

اتحادیه‌های اعتباری می‌توانند از اجتماع شرکت‌ها و اتحادیه‌های تخصصی تعاونی تشکیل شوند. این اتحادیه‌ها در سطح ملی می‌توانند با تشکیل بانک یا دیگر واسطه‌های مالی مجاز فعالیت نمایند و در سطح استانی و شهرستانی می‌توانند نمایندگی بانک‌ها یا واسطه‌های مالی موجود را به عهده گیرند. به نحوی که سپرده‌ها را از اعضا جذب کرده و تنها به آنها تسهیلات ارائه دهد. فعالیت این اتحادیه‌ها در چارچوب بانک یا واسطه مالی که نمایندگی آن را پذیرفته‌اند می‌تواند به صورت قرض‌الحسنه یا غیر آن باشد.

۴-۵-۱. عدم تعریف سازوکارهای نظارتی و آموزشی غیردولتی مناسب در بخش تعاون

نظارت و حسابرسی تعاونی‌ها ازجمله فعالیت‌های تصدیگری بخش تعاون هستند که پیش از این وزارت تعاون متولی آن بوده است. از یک طرف موفقیت بلندمدت شرکت‌های تعاونی در گرو حسابرسی و شفافیت فعالیت تعاونی‌هاست و از طرف دیگر به سبب محدودیت مقیاس فعالیت، تعاونی‌ها معمولاً امکان تأمین هزینه‌های واگذاری حسابرسی به شرکت‌های فعال در این زمینه را ندارند. این مسئله نیاز مبرم تعاونی‌ها به تعریف تشکیلاتی تخصصی مرکب از خود تعاونی‌ها برای ارائه این‌گونه خدمات را نشان می‌دهد. این مسئله در مورد حل اختلاف و داوری تعاونی‌ها نیز وجود دارد.

در شرکت‌های خصوصی اگر اختلافی بین ذی‌نفعان (مثلاً سهامداران) ایجاد شود، در صورت عدم حل اختلاف از طریق مذاکره با یکدیگر، هرکدام از آنها به مراجع و محاکم قضایی مربوط مراجعه و حقوق قانونی خود را مطالبه می‌کنند. در مورد شرکت‌های تعاونی نیز اگرچه به لحاظ قانونی چنین امکانی وجود دارد، اما به دلیل محدودیت سهام هر یک از اعضا، معمولاً هزینه‌های پیگیری اختلافات از محاکم قضایی بیش از حقوق مورد اختلاف است. این شرایط ضرورت وجود سازوکار و تشکیلاتی از خود تعاونی‌ها برای رفع اختلاف و داوری را نشان می‌دهد.

در قانون فعلی بخش تعاونی مسئولیت حل اختلاف و داوری هم به عهده اتحادیه‌های تخصصی و هم اتاق‌های تعاونی محول شده است. اما این سازوکار از کارآمدی لازم برخوردار نیست. چراکه

از یک طرف خود اتحادیه‌ها به دلیل اشتغال به فعالیت‌های اقتصادی معمولاً از طرف‌های اختلاف بوده و مرجع مناسبی برای حل اختلاف و داوری نیستند و از طرف دیگر اتاق‌های تعاون نیز فرابخشی بوده و به‌طور تخصصی نمی‌توانند به حل اختلافات کمک نمایند. وجود تشکیلاتی که ضمن تخصصی بودن صلاحیت لازم برای حل اختلاف و داوری تعاونی‌ها را داشته باشد در این بخش ضروری است. این تشکیلات می‌تواند وظایف حسابرسی و نظارت تعاونی‌ها را نیز انجام دهد. در قانون شرکت‌های تعاونی مصوب ۱۳۵۰ این وظایف به اتحادیه‌های نظارت و هماهنگی واگذار شده بود که در حال حاضر تنها در بخش کشاورزی تشکیل شده و فعالیت نسبتاً موفقی نیز داشته است. فعالیت‌ها مربوط به آموزش و تحقیق تعاونی نیز که نقش مهمی در موفقیت تعاونی‌ها و توسعه پایدار بخش تعاون دارد، می‌تواند توسط این نوع از اتحادیه‌ها انجام شود.

۲. ارزیابی طرح پیشنهادی اصلاح قانون بخش تعاون

طرح «اصلاح موادی از قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی ایران و اصلاحیه آن مصوب ۱۳۷۷ و الحاق موادی به آن» با استناد به بند «ج» ماده (۹) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم قانون اساسی و در راستای کاهش مداخله دولت در امور تعاونی‌ها، ایجاد زمینه برای تحقق افزایش سهم بخش تعاون به ۲۵ درصد اقتصاد ملی و توانمندسازی تشکیلات بخش تعاون در تاریخ ۱۳۹۰/۳/۳۱ در ۱۰ ماده ارائه شده است. در ادامه به بررسی مهمترین نقاط قوت و ضعف طرح مذکور پرداخته می‌شود.

۲-۱. نقاط قوت طرح پیشنهادی

مهمترین نقاط قوت طرح پیشنهادی عبارتند از:

۲-۱-۱. پیشنهاد تشکیل دفتر توسعه انواع تعاونی‌ها در دستگاه‌های اجرایی تعاونی‌ها

در بند «۱» ماده الحاقی (۱) ماده (۹) طرح پیشنهادی چنین آمده است: «وزارتخانه‌های کار، مسکن و شهرسازی، راه‌وترابری، بازرگانی، صنایع و معادن و بهداشت و درمان و آموزش پزشکی مکلفند در ستاد وزارتخانه، دفتر توسعه تعاونی‌های مرتبط با موضوع فعالیت آن وزارتخانه را با استفاده از امکانات و نیروهای موجود و با هماهنگی معاونت برنامه‌ریزی و نظارت و راهبردی رئیس‌جمهور ایجاد و زمینه‌سازی‌های لازم برای تشکیل تعاونی‌های بزرگ را فراهم نمایند».

همان‌طور که در قسمت قبلی گزارش بیان شد، یکی از مشکلات اصلی در راستای تحقق

سیاست‌های ملی برای بخش تعاون، شکاف میان دستگاه‌های سیاست‌گذاری و اجرایی در حوزه تعاون می‌باشد. وجود نهاد حاکمیتی مرتبط با انواع تعاونی‌ها در دستگاه‌های اجرایی می‌تواند عامل مهمی در همراهی دستگاه‌های اجرایی با سیاست‌های ملی بخش تعاون باشد.

۲-۱-۲. تلاش برای نهادینه‌سازی فرهنگ تعاون

با توجه به نقش سیستم‌های آموزشی و فرهنگی در افزایش آگاهی و شناخت افراد نسبت به موضوعات مختلف، طرح پیشنهادی در بند «۲» ماده الحاقی (۱) پیشنهاد شده است که از پتانسیل وزارتخانه‌های آموزش و پرورش و علوم، تحقیقات و فناوری برای ترویج و نهادینه‌سازی فرهنگ تعاون استفاده شود. در این بند آمده است: «وزارتخانه‌های آموزش و پرورش و وزارت علوم، تحقیقات و فناوری موظفند جهت توسعه و ترویج فرهنگ تعاون در کشور و نهادینه شدن آن، موضوعات تعاونی را در کتب درسی و برنامه تحصیلی دانش‌آموزان و دانشجویان منظور نموده و زمینه عملی مشارکت آنها در تشکلهای تعاونی مربوط را فراهم نمایند».

همچنین بند «۵» ماده الحاقی (۱) صداوسیما را به ترویج فرهنگ تعاون مکلف کرده است. در این بند آمده است که: «صداوسیما جمهوری اسلامی ایران مکلف است نسبت به تهیه و پخش برنامه‌های آموزشی و ترویج فرهنگ تعاون در جامعه و آشنایی متقاضیان تشکیل تعاونی و ارتقای مهارت نیروی انسانی اقدام نماید».

۲-۱-۳. تلاش برای استقلال اتاق تعاون از دولت

در تبصره ماده الحاقی (۲) ماده (۹) طرح پیشنهادی آمده است که: «عضویت و انتصاب کارکنان یا نمایندگان دولت در هیئت مدیره و هیئت بازرسی و یا به‌عنوان رئیس اتاق تعاون ممنوع است». با توجه به وضعیت فعلی اتاق‌های تعاون که معمولاً اعضای هیئت مدیره و تصمیم‌گیرندگان آن را نمایندگان دولت یا دیگر دستگاه‌های حاکمیتی تشکیل می‌دهند، ممنوعیت عضویت نمایندگان و کارکنان دولت در هیئت مدیره و هیئت بازرسی و انتصاب آنها به ریاست اتاق تعاون قدم مناسبی برای استقلال آنها تلقی می‌شود. اما این تبصره منعی برای عضویت و انتصاب مسئولین یا کارکنان دیگر نهادهای حاکمیتی مثل مجلس یا قوه قضائیه در هیئت مدیره، هیئت بازرسی و به‌عنوان رئیس اتاق تعاون ایجاد نمی‌کند که با هدف اصلی تبصره منافات دارد.

۲-۲. نقاط ضعف طرح پیشنهادی

علیرغم نقاط قوت ذکر شده برای طرح پیشنهادی اصلاح قانون بخش تعاون، ایرادهایی نیز بر آن وارد است که در ادامه به آنها اشاره می‌شود. مهمترین ضعف‌های طرح پیشنهادی عبارتند از:

۲-۲-۱. مشخص نکردن رابطه دفاتر توسعه تعاونی‌ها با نهاد مرکزی متولی بخش تعاون با وجود موظف شدن برخی وزارتخانه‌ها به تشکیل دفاتر توسعه تعاونی‌های مرتبط با فعالیت آنها، شیوه ارتباط و نحوه تعامل دفاتر مذکور با نهاد مرکزی متولی بخش تعاون (وزارت تعاون) مشخص نشده است.

در صورتی‌که نحوه ارتباط و تعامل دفاتر توسعه انواع تعاونی‌ها با نهاد مرکزی توسعه تعاون کشور مشخص نشود، فعالیت جزیره‌ای دفاتر مذکور احتمالاً کمک چندانی به توسعه فعالیت‌های تعاونی به‌خصوص تحقق اهداف فرابخشی ملی مربوط به بخش تعاون نخواهد کرد.

۲-۲-۲. عدم پیش‌بینی مکانیسم مناسب برای مشارکت دستگاه‌های اجرایی در سیاستگذاری‌های ملی بخش تعاون

در قسمت قبلی گزارش اشاره شد که یکی از مشکلات اصلی بخش تعاون وجود شکاف میان دستگاه‌های سیاستگذاری و دستگاه‌های اجرایی در حوزه تعاون است که تحقق سیاست‌های اتخاذ شده در این حوزه را با مشکل مواجه می‌سازد.

اگرچه وزارت تعاون (نهاد مرکزی متولی بخش تعاون) متولی اصلی سیاستگذاری بخش تعاون است، اما واقعیت آن است که فعالیت هر یک از تعاونی‌ها با حوزه عمل یک یا چند مورد از دستگاه‌های اجرایی مرتبط می‌باشد.

در صورتی‌که دستگاه‌های اجرایی مرتبط نقشی در سیاستگذاری بخش تعاون نداشته باشند، شکاف موجود میان سیاستگذاری و اجرا تحقق سیاست‌های پیش‌بینی شده را مشکل خواهد کرد.

طرح پیشنهادی اگرچه سعی کرده است با تعریف دفاتر توسعه انواع تعاونی‌ها در برخی دستگاه‌های اجرایی، توجه این دستگاه‌ها را بیشتر به توسعه تعاون سوق دهد، عدم تعریف مکانیسمی که دستگاه‌های مذکور را در تصمیم‌سازی و سیاستگذاری‌های بخش تعاون مشارکت دهد، همراهی و هماهنگی این دستگاه‌ها در اجرای سیاست‌ها را با ابهام مواجه کرده است.

پیش‌بینی شورای هماهنگی بخش تعاون با محوریت نهاد مرکزی متولی بخش تعاون (وزارت تعاون کار و رفاه اجتماعی) و عضویت دفاتر توسعه انواع تعاونی‌ها می‌تواند هم عاملی برای تعریف رابطه دفاتر مربوطه با وزارت تعاون باشد و هم عامل مهمی در مشارکت دستگاه‌های اجرایی در سیاستگذاری بخش تعاون و در نتیجه هماهنگی و همراهی آنها با سیاست‌های مذکور باشد.

۳-۲-۲. عدم پیش‌بینی مکانیسم مناسب برای ایجاد ارتباط مؤثر میان دستگاه‌های اجرایی

بخش و تعاونی‌های مرتبط

با وجود تعریف دفاتر توسعه انواع تعاونی‌ها در برخی دستگاه‌های اجرایی، شیوه تعامل و ارتباط این دفاتر با تعاونی‌های مرتبط و مکانیسم مناسب برای آن تعریف نشده است. همان‌طور که در قسمت قبلی گزارش بیان شد، یکی از مشکلات اصلی بخش تعاون عدم ارتباط مؤثر دستگاه‌های اجرایی با تعاونی‌های مرتبط است.

علاوه بر سیاست‌های ملی بخش تعاون، دستگاه‌های اجرایی نیز برخی سیاست‌های بخش مرتبط با نوع فعالیت خود دارند که جهت توسعه فعالیت‌های بخش مربوطه اعمال می‌کنند. به‌عنوان مثال ممکن است وزارت صنعت و معدن برخی سیاست‌های مرتبط با توسعه فعالیت‌های صنعتی و معدنی داشته باشد یا وزارت بازرگانی سیاست‌های توسعه فعالیت‌های بازرگانی را از طریق کمک و هدایت فعالیت‌های بازرگانی دنبال نماید. معمولاً این دستگاه‌ها برای پیشبرد اهداف خود، محتاج تعامل با فعالین اقتصادی بخش مربوط به خود می‌باشند. شرکت‌ها و فعالین بخش خصوصی ارتباط نسبتاً مناسبی با دستگاه‌های اجرایی مرتبط با فعالیت خود دارند، اما دستگاه‌های اجرایی به دلیل اجتناب از تداخل مسئولیت‌ها با وزارت تعاون در سیاست‌های اجرایی خود معمولاً نقش تعاونی‌ها و تشکل‌های مرتبط با آن را کمتر لحاظ می‌کنند.

از طرف دیگر قوانین و مقررات موجود به نحوی است که تعاونی‌ها بیشتر از دستگاه‌های اجرایی بخش مرتبط با فعالیتشان، خود را ملزم با تعامل با وزارت تعاون می‌بینند. این مسئله از زمان ثبت تعاونی تا گزارش تغییرات ارکان تعاونی، ارائه گزارش‌های مجمع عمومی و... که تعاونی‌ها ملزم به هماهنگی با وزارت تعاون هستند، وجود دارد.

در طرح پیشنهادی مکانیسم مناسبی برای برقراری ارتباط مؤثر بین دستگاه‌های اجرایی بخش و انواع تعاونی‌ها پیش‌بینی نشده است.

۴-۲-۲. بی‌توجهی به شکاف قانونی میان فعالیت تعاونی‌های بخش کشاورزی و تعاونی‌ها

سایر بخش‌ها

همان‌طور که قبلاً بحث شد، یکی از مشکلات اساسی بخش تعاون وجود دوگانگی در سیاستگذاری این بخش بوده است. استقلال کامل تعاونی‌های بخش کشاورزی و فعالیت جزیره‌ای آن اگرچه مزیت‌هایی برای تعاونی‌های این بخش ایجاد کرده است، این مسئله در سطح سیاستگذاری کلان تعاونی کشور زیانبار بوده است. انتظار می‌رود اصلاح قانون بخش تعاونی حذف شکاف میان فعالیت تعاونی‌های کشاورزی و سایر تعاونی‌ها را در نظر بگیرد که طرح پیشنهادی برای اصلاح قانون مذکور این مسئله را نادیده گرفته است. با این حال پیش‌بینی دفاتر توسعه انواع تعاونی‌ها در

طرح مذکور، زمینه مناسبی برای رفع شکاف موجود ضمن حفظ استقلال بخش تعاونی‌های بخش کشاورزی فراهم کرده است. در صورت تعریف دفاتر توسعه انواع تعاونی‌ها در دستگاه‌های اجرایی، در واقع این دفاتر همان نقش سازمان مرکزی تعاونی روستایی در بخش کشاورزی را در سایر بخش‌ها به عهده خواهند داشت. در صورت تعریف شورای هماهنگی بخش تعاونی، وجود این دفاتر ضمن حفظ استقلال بخش فعالیت دستگاه‌های اجرایی مرتبط با انواع تعاونی‌ها، امکان هماهنگی فعالیت آنها بر سیاستگذاری و اجرا و رفع شکاف موجود فراهم می‌گردد.

۲-۲-۵. پیش‌بینی نکردن ظرفیت‌های لازم برای واگذاری امور تصدیگری بخش تعاون به تشکیلات غیردولتی این بخش

با توجه به آنکه بند «ج» ماده (۱۲۴) قانون برنامه پنجم توسعه صراحتاً بیان می‌کند که امور تصدیگری بخش تعاون باید به تشکل‌های بخش تعاون واگذار شود، انتظار می‌رفت طرح پیشنهادی برای اصلاح قانون بخش تعاون ضمن تفکیک امور تصدیگری و حاکمیتی بخش تعاون، ظرفیت لازم برای واگذاری امور تصدیگری بخش به تشکیلات غیردولتی بخش تعاون را فراهم نماید که این‌گونه نیست.

۲-۲-۶. کم‌توجهی به کاهش مداخلات دولت در امور تعاونی‌ها

در حالی که بند «ج» ماده (۹) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم قانون اساسی بیان می‌کند که قوانین مربوط به تعاون با رویکرد کاهش مداخله دولت در امور تعاونی‌ها اصلاح شود و این طرح نیز با استناد به بند مذکور ارائه شده است، بسیاری از مداخلات دولت در امور تعاونی‌ها در نظر گرفته نشده و حذف نشده است. از جمله ماده (۶) قانون بخش تعاون که تعیین حداقل و حداکثر اعضای تعاونی را به تصویب وزارت تعاون محول کرده یا ماده (۲۰) این قانون که حداقل و حداکثر سهم اعضا از تعاونی را منوط به تصویب وزارت تعاون کرده است. از دیگر مواد مرتبط با این موضوع که نیازمند اصلاح می‌باشند می‌توان به مواد (۳۶)، (۶۶)، (۹۷) و (۶۸) اشاره کرد.

۲-۲-۷. پیش‌بینی نکردن سازوکارهای قانونی مناسب برای تأمین اعتبار تعاونی‌ها

از یک طرف به سبب محدودیت هر نفر یک رأی در تعاونی‌ها، سهام خریداری شده توسط اعضای تعاونی و در نتیجه مشارکت اعضا در تأمین مالی آن محدود است و از طرف دیگر به سبب آزادی ورود و خروج اعضای تعاونی و برخی ویژگی‌های دیگر آن، تعاونی‌ها در اولویت تأمین مالی بانک‌ها یا دیگر واسطه‌های پولی قرار ندارند. این دو مسئله سبب شده است که مسئله تأمین اعتبار همواره یکی از مسائل اصلی تعاونی‌ها باشد. با توجه به این مسئله تعاونی‌ها نیازمند راه‌حل‌هایی خاص خود برای تأمین منابع مالی کافی هستند. که در این طرح به آن پرداخته نشده است.

۳. اصلاحات پیشنهادی

براساس نامه شماره ۷۵۱/۲۷۹۹۹/ک رئیس کمیسیون ویژه نظارت و پیگیری اجرای اصل چهل و چهارم قانون اساسی مورخ ۱۳۹۰/۵/۴ کارگروهی متشکل از سه نفر از نمایندگان مجلس شورای اسلامی، اتاق تعاون، اتاق بازرگانی، دیوان محاسبات کل کشور و با محوریت مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی جهت بررسی طرح مذکور تشکیل شد، این کارگروه سعی کرده است با در نظر گرفتن مهمترین مسائل و مشکلات بخش تعاون، در چارچوب طرح پیشنهادی نمایندگان، پیشنهادات اصلاحی و تکمیلی مناسبی برای تقویت طرح ارائه دهد. در این گزارش، پس از بررسی مهمترین مسائل و مشکلات بخش تعاون و نقاط ضعف و قوت طرح پیشنهادی نمایندگان محترم، مصوبات کارگروه مذکور و مقایسه آن با طرح پیشنهادی و قانون بخش تعاونی در جدولی ارائه شده است. لازم به ذکر است طی یک سال گذشته در دفتر اقتصادی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی مطالعات زیادی در خصوص اصلاح قانون تعاون انجام شده است که در صورت ضرورت به انجام اصلاحات گسترده در قانون بخش تعاون، می‌تواند مورد استفاده قرار بگیرد. نتیجه این مطالعات تحت عنوان پیشنهادات اصلاح قانون بخش تعاون در پیوست گزارش آورده شده است.

نکته قابل ذکر و مهم دیگری که ضروری است به آن توجه شود آن است که برخی از مقررات و شرکت‌های تعاونی که با مقررات عمومی و نیز انواع شرکت‌ها، مشترک است می‌تواند از قانون بخش تعاونی حذف و در مورد آنها، مطابق با قانون تجارت عمل شود.

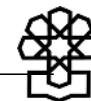
به خصوص آنکه در حال حاضر لایحه تجارت در مجلس شورای اسلامی در دست بررسی بوده و بخشی از آن نیز به مقررات عمومی شرکت‌ها از جمله شرکت‌های تعاونی مربوط می‌باشد. بدیهی است تصویب موادی در رابطه با یک موضوع مشترک در قانون مجزا با تعارض‌های احتمالی، می‌تواند مشکلاتی را ایجاد کرده و وهن قانونگذار را به دنبال داشته باشد.

در صورتی که قرار باشد برخی از مقررات عمومی شرکت‌های تعاونی از قبیل مقررات مربوط به تشکیل، اداره و انحلال این شرکت‌ها در قانون تجارت مورد اشاره قرار گیرد، ضروری است که اصلاحات زیر در مصوبات کارگروه و پیشنهادات اصلاحی پیوست گزارش صورت گیرد:

۱. تبصره «۴» ماده (۳۳)، مواد (۲۰)، (۳۶)، (۳۷) و (۳۹) و بندهای «۱»، «۲» و «۴» ماده (۲۵) قانون بخش تعاونی مورد اشاره در مصوبات کارگروه حذف شوند.
۲. در پیشنهادات مربوط به پیوست گزارش، بندهای «۱» و «۵» ماده اول الحاقی اصلاح و مواد (۶)، (۲۰)، (۲۵)، (۳۶) و (۳۷) قانون بخش تعاونی مورد اشاره در این پیشنهاد حذف شوند.

جدول مصوبات کارگروه اصلاح قانون بخش تعاون

پیشنهاد کارگروه	طرح پیشنهادی نمایندگان	قانون بخش تعاونی اقتصاد ۱۳۷۰
تبصره‌های «۲» و «۴» ماده (۳۳) به صورت زیر اصلاح شود: تبصره «۲» - مجامع عمومی شرکت‌های تعاونی فرااستانی و یا شرکت‌هایی که تعداد اعضای آنها افزون بر پانصد عضو بوده یا در مناطق مختلف کشور پراکنده می‌باشند، می‌تواند به صورت دو مرحله‌ای یا با فراهم نمودن شرایط فنی لازم به صورت یکی از روش‌های مجازی با رعایت قوانین مربوط برگزار گردد. در صورت برگزاری مجمع عمومی به صورت دو مرحله‌ای، در مرحله اول نماینده یا نمایندگان اعضای تعاونی در حوزه‌های مختلف فعالیت شرکت تعیین و در مرحله دوم، مجمع عمومی با حضور نمایندگان منتخب اعضا تشکیل خواهد شد. چگونگی انتخاب نماینده یا نمایندگان در مرحله اول و حدود اختیارات و نحوه اعمال رأی آنها در مرحله دوم مجمع عمومی براساس دستورالعملی خواهد بود که از سوی وزارت تعاون ابلاغ می‌گردد. تبصره «۴» - تشکیل جلسات و تصمیمات مجامع عمومی تعاونی‌هایی که دارای بیش از یکصد نفر عضو می‌باشد الزاماً از طریق روزنامه‌های کثیرالانتشاری که در مجمع عمومی تعیین گردیده است به اطلاع اعضا خواهد رسید.	ماده (۱) - تبصره «۴» ماده (۳۳) حذف شود.	ماده (۳۳) - تبصره «۲» - مجامع عمومی شرکت‌های تعاونی فرااستانی و یا شرکت‌هایی که تعداد اعضای آنها افزون بر پانصد عضو بوده و در مناطق مختلف کشور پراکنده می‌باشند می‌توانند به صورت دو مرحله‌ای برگزار گردد. در مرحله اول نماینده یا نمایندگان اعضای تعاونی در حوزه‌های مختلف فعالیت شرکت تعیین و در مرحله دوم، مجمع عمومی با حضور نمایندگان منتخب اعضا تشکیل خواهد شد. چگونگی انتخاب نماینده یا نمایندگان در مرحله اول و حدود اختیارات و نحوه اعمال رأی آنها در مرحله دوم مجمع عمومی براساس دستورالعملی خواهد بود که از سوی وزارت تعاون ابلاغ می‌گردد. تبصره «۴» - تشکیل جلسات و تصمیمات مجامع عمومی تعاونی‌هایی که دارای بیش از یکصد نفر عضو می‌باشد الزاماً از طریق روزنامه‌های کثیرالانتشاری که در مجمع عمومی تعیین گردیده است به اطلاع اعضا خواهد رسید.

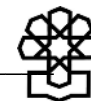

ادامه جدول

پیشنهاد کارگروه	طرح پیشنهادی نمایندگان	قانون بخش تعاونی اقتصاد ۱۳۷۰
صدر ماده (۳۶) و تبصره‌های «۱» و «۵» این ماده به صورت زیر اصلاح شود: ماده (۳۶) - اداره امور تعاونی طبق اساسنامه بر عهده هیئت مدیره‌ای مرکب از سه نفر و حداکثر هفت نفر عضو اصلی و تا یک‌سوم اعضای اصلی علی‌البدل می‌باشند که از بین اعضا برای مدت سه سال و با رأی مخفی انتخاب می‌گردند. همزمان تا حداکثر دو نفر به عنوان عضو علی‌البدل انتخاب می‌گردند. اخذ رأی برای انتخاب اعضای اصلی و علی‌البدل در یک نوبت به عمل می‌آید. حائزین اکثریت بعد از اعضای اصلی به ترتیب اعضای علی‌البدل شناخته می‌شوند و انتخاب مجدد هریک از اعضای اصلی و علی‌البدل هیئت مدیره حداکثر برای دو نوبت متوالی بلامانع است. تبصره «۱» - افرادی که موفق به کسب دوسوم آرای کل اعضای شرکت تعاونی مزبور شوند از مقررات ممنوعیت بیش از دو نوبت مندرج در ماده مستثنا خواهند بود. تبصره «۵» - اعضای هیئت مدیره موظف، می‌توانند با تصویب مجمع عمومی حقوق، مزایا و پاداش دریافت نمایند. در صورتی که عضو هیئت مدیره از محل دیگری حقوق تعاونی مربوط صرفاً پاداش دریافت خواهد کرد. حداقل و حداکثر حقوق و مزایای هیئت مدیره و پاداش آنان و	ماده (۲) - ماده (۳۶) به شرح زیر اصلاح می‌شود: ماده (۳۶) - اداره امور تعاونی طبق اساسنامه بر عهده هیئت مدیره‌ای مرکب از حداقل سه نفر و حداکثر هفت نفر عضو اصلی است که از بین اعضا برای مدت سه سال و با رأی مخفی انتخاب می‌شوند. همزمان تا حداکثر دو نفر به عنوان عضو علی‌البدل انتخاب می‌گردند. اخذ رأی برای انتخاب اعضای اصلی و علی‌البدل در یک نوبت به عمل می‌آید. حائزین اکثریت بعد از اعضا به ترتیب اعضای علی‌البدل شناخته می‌شوند (انتخاب مجدد اعضای هیئت مدیره در شرکت‌ها و اتحادیه‌های تعاونی بلامانع است).	ماده (۳۶) - اداره امور تعاونی طبق اساسنامه بر عهده هیئت مدیره‌ای مرکب از حداقل سه نفر و حداکثر هفت نفر عضو اصلی و تا یک‌سوم اعضای اصلی علی‌البدل می‌باشند که از بین اعضا برای مدت سه سال و با رأی مخفی انتخاب می‌گردند. اخذ رأی برای انتخاب اعضای اصلی در یک نوبت به عمل می‌آید. حائزین اکثریت بعد از اعضای اصلی به ترتیب اعضای علی‌البدل شناخته می‌شوند و انتخاب مجدد هریک از اعضای اصلی و علی‌البدل هیئت مدیره حداکثر برای دو نوبت متوالی بلامانع است. تبصره «۱» - افرادی که موفق به کسب دوسوم آرای کل اعضای شرکت تعاونی مزبور شوند از مقررات ممنوعیت بیش از دو نوبت مندرج در ماده مستثنا خواهند بود. تبصره «۵» - اعضای هیئت مدیره می‌توانند با تصویب مجمع عمومی حقوق و مزایا دریافت نمایند. در صورتی که عضو هیئت مدیره از محل دیگری حقوق می‌گیرد در تعاونی مربوط صرفاً پاداش دریافت خواهد کرد. حداقل و حداکثر حقوق و مزایای هیئت مدیره و پاداش آنان و

ادامه جدول

پیشنهاد کارگروه	طرح پیشنهادی نمایندگان	قانون بخش تعاونی اقتصاد ۱۳۷۰
		موارد استثنا به موجب آیین‌نامه‌ای است که به تأیید وزارت تعاون خواهد رسید.
ماده (۳۹) به شرح زیر اصلاح شود: ماده (۳۹) - هیئت مدیره مکلف است بلافاصله بعد از انتخاب جهت مدیریت عملیات تعاونی و اجرای تصمیمات مجمع عمومی و هیئت مدیره فرد واجد شرایطی را از بین اعضای تعاونی و یا از خارج تعاونی برای مدت سه سال به عنوان مدیر عامل آن تعاونی انتخاب کند. نصب و عزل و قبول استعفای مدیر عامل و نظارت بر عملکرد و تعیین حدود اختیارات، وظایف و میزان حقوق و مزایای وی به عهده هیئت مدیره می‌باشد و انتخاب مجدد مدیر عامل بلامانع است.	ماده (۳) - ماده (۳۹) به شرح زیر اصلاح می‌شود: ماده (۳۹) - هیئت مدیره مکلف است بلافاصله بعد از انتخاب جهت مدیریت عملیات تعاونی و اجرای تصمیمات مجمع عمومی و هیئت مدیره فرد واجد شرایطی را از بین اعضای تعاونی و یا از خارج تعاونی برای مدت سه سال به عنوان مدیر عامل آن تعاونی انتخاب کند. نصب و عزل و قبول استعفای مدیر عامل و نظارت بر عملکرد و تعیین حدود اختیارات، وظایف و میزان حقوق و مزایای وی به عهده هیئت مدیره می‌باشد و انتخاب مجدد مدیر عامل بلامانع است.	ماده (۳۹) - هیئت مدیره مکلف است بلافاصله بعد از انتخاب جهت مدیریت عملیات تعاونی و اجرای تصمیمات مجمع عمومی و هیئت مدیره فرد واجد شرایطی را از بین اعضای تعاونی و یا از خارج تعاونی برای مدت دو سال به عنوان مدیر عامل آن تعاونی انتخاب کند که زیر نظر هیئت مدیره انجام وظیفه نماید. وظایف و اختیارات و حقوق و مزایای مدیر عامل طبق آیین‌نامه‌ای خواهد بود که بنا به پیشنهاد هیئت مدیره به تصویب مجمع عمومی خواهد رسید.
ماده (۴۸) به شرح زیر اصلاح شود: ماده (۴۸) - ضوابط و مقررات فصل ششم مربوط به انتخابات، وظایف و اختیارات هیئت مدیره و مدیر عامل در مورد اتحادیه‌های تعاونی نیز مجری است.	ماده (۴) - ماده (۴۸) به شرح زیر اصلاح می‌شود: ماده (۴۸) - ضوابط و مقررات فصل ششم مربوط به انتخابات، وظایف و اختیارات هیئت مدیره و مدیر عامل در مورد اتحادیه‌های تعاونی نیز مجری است.	ماده (۴۸) - اعضای هیئت مدیره برای مدت سه سال انتخاب می‌شوند و انتخاب مجدد آنان به صورت متوالی تنها برای یک دوره بلامانع است. سایر وظایف و اختیارات مربوط به هیئت مدیره مذکور در فصل ششم در مورد هیئت مدیره اتحادیه نیز مجری خواهد بود.
ماده (۴۹) حذف شود.	ماده (۵) - ماده (۴۹) حذف شود.	ماده (۴۹) - مدیر عامل با تصویب اکثریت دوسوم اعضای هیئت مدیره برای مدت سه سال انتخاب می‌گردد و انتخاب مجدد وی تا دو دوره متوالی بلامانع است.

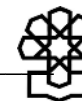

ادامه جدول

پیشنهاد کارگروه	طرح پیشنهادی نمایندگان	قانون بخش تعاونی اقتصاد ۱۳۷۰
تبصره «۲» ماده (۵۹) به شرح زیر اصلاح شود: تبصره «۲» - تعداد آرای نمایندگان عضو در مجامع نمایندگان اتاق تعاون شهرستان، اتاق تعاون استان و اتاق تعاون مرکزی متناسب با تعداد اعضای تعاونی‌ها و تعاونی‌های عضو اتحادیه‌ها و اتاق‌های تعاون توسط وزارت تعاون تعیین می‌گردد.	ماده (۶) - تبصره «۲» ماده (۵۹) به شرح زیر اصلاح و یک تبصره به عنوان تبصره «۳» به آن الحاق می‌شود: تبصره «۲» - مجمع نمایندگان اتاق تعاون با حضور نمایندگان اتاق‌های تعاون و اتحادیه‌ها حسب مورد (استان-مرکز) تشکیل می‌شود و هر نماینده با کارت عضویت معتبر دارای یک رأی می‌باشد. تبصره «۳» - اعضای هیئت مدیره اتاق‌های تعاون برای مدت چهار سال انتخاب می‌شوند.	تبصره «۲» ماده (۵۹) - تعداد آرای نمایندگان عضو در مجامع نمایندگان اتاق تعاون شهرستان، اتاق تعاون استان و اتاق تعاون مرکزی متناسب با تعداد اعضای تعاونی‌ها و تعاونی‌های عضو اتحادیه‌ها و اتاق‌های تعاون توسط وزارت تعاون تعیین می‌گردد.
ماده پیشنهادی حذف شود.	ماده (۷) - عنوان دبیر یا دبیرکل اتاق به رئیس اتاق تغییر می‌یابد.	—
نمایندگی بخش غیردولتی بخش تعاون به عنوان یکی از وظایف اتاق در ماده (۵۷) ذکر شود.	ماده (۸) - اتاق تعاون به عنوان نماینده بخش غیردولتی تلقی می‌گردد.	—
دو ماده الحاقی زیر جایگزین پیشنهاد نمایندگان شود: ماده الحاقی (۱) - به منظور حمایت و توسعه بخش تعاونی و تحقق اهداف توسعه این بخش، در وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت، راه و شهرسازی، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، امور اقتصادی و دارایی، علوم، تحقیقات و فناوری، آموزش و پرورش و فرهنگ و ارشاد اسلامی، با استفاده از نیروها و امکانات موجود، دفتر حمایت و پشتیبانی	ماده (۹) - دو ماده به شرح ذیل به قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی ایران الحاق می‌شود: ماده الحاقی (۱) - وظایف و تکالیف دستگاه‌های اجرایی برای توسعه بخش تعاون به شرح زیر تعیین می‌شود: بند «۱» - وزارتخانه‌های کار، مسکن و شهرسازی، راه و ترابری، بازرگانی، صنایع و معادن و بهداشت و درمان و آموزش پزشکی مکلفند در ستاد وزارتخانه، دفتر توسعه	—

ادامه جدول

پیشنهاد کارگروه	طرح پیشنهادی نمایندگان	قانون بخش تعاونی اقتصاد ۱۳۷۰
تعاونی‌های مرتبط با موضوع و اختیارات آنها مستقیماً زیر نظر وزیر با وظایف زیر ایجاد می‌گردد: ۱. حمایت، پشتیبانی و بسترسازی برای تشکیل، فعالیت و توسعه تعاونی‌ها، ۲. رفع موانع و محدودیت‌ها از حضور تعاونی‌ها در تمام عرصه‌های اقتصادی مرتبط با موضوع فعالیت وزارتخانه، ۳. سیاستگذاری و برنامه‌ریزی توسعه در حوزه تعاونی‌های مرتبط با موضوع فعالیت وزارتخانه، ۴. کمک به اجرای فصل سوم قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی در رابطه با موضوع فعالیت وزارتخانه، ۵. حمایت از آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و سایر حمایت‌های لازم به منظور افزایش کارآمدی و توانمندسازی و ارتقای بهره‌وری تعاونی‌ها، ۶. ارائه مجوز فعالیت و تأسیس تعاونی در قالب یک مجوز تبصره «۱» - سازمان مرکزی تعاون روستایی ایران که به صورت مؤسسه دولتی با وظایف حاکمیتی اداره می‌شود، در وزارت جهاد کشاورزی وظایف فوق را انجام خواهد داد. تبصره «۲» - برنامه و بودجه لازم برای توسعه تعاونی‌ها	تعاونی‌های مرتبط با موضوع فعالیت آن وزارتخانه را با استفاده از امکانات و نیروهای موجود و با هماهنگی معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور ایجاد و زمینه‌سازی‌های لازم برای تشکیل تعاونی‌های بزرگ را فراهم نماید. برنامه و بودجه لازم برای توسعه تعاونی‌ها همه‌ساله در برنامه و بودجه وزارتخانه‌های مذکور پیش‌بینی خواهد شد.	

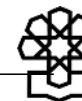

ادامه جدول

پیشنهاد کارگروه	طرح پیشنهادی نمایندگان	قانون بخش تعاونی اقتصاد ۱۳۷۰
همه‌ساله در برنامه و بودجه وزارتخانه‌های مذکور پیش‌بینی خواهد شد. ماده الحاقی (۲) - شورای هماهنگی تعاون در سطح کشور جهت تسهیل اجرای سیاست‌های بخش تعاون، وحدت رویه و همکاری بین دستگاه‌ها، با ترکیب زیر تشکیل می‌شود: ۱. وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی (رئیس).۲. معاون وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی (دبیر).۳. مدیران کل دفاتر امور تعاونی‌های وزارتخانه‌های مربوط.۴. رئیس سازمان مرکزی تعاون روستایی.۵. نماینده اتاق تعاون مرکزی.۶. نمایندگان اتحادیه‌های مرکزی تعاونی‌ها حسب مورد و دستور جلسه مربوط. تبصره «۱» - شورای هماهنگی در سطوح استان‌ها و شهرستان‌ها برای هماهنگی عملیاتی و همکاری بین دستگاه‌های ذیربط از نمایندگان تام‌الاختیار دستگاه‌های فوق تشکیل می‌شود. تبصره «۲» - نمایندگان اتاق تعاون و اتحادیه‌ها در شورای هماهنگی دارای حق رأی نیستند.		

ادامه جدول

پیشنهاد کارگروه	طرح پیشنهادی نمایندگان	قانون بخش تعاونی اقتصاد ۱۳۷۰
ماده الحاقی (۳) - به منظور توسعه و ترویج و نهادینه سازی فرهنگ تعاون اقدامات زیر صورت می‌گیرد: ۱. وزارتخانه‌های آموزش و پرورش و وزارت علوم، تحقیقات و فناوری موظفند موضوعات تعاونی را در کتب درسی و برنامه تحصیلی دانش‌آموزان و دانشجویان منظور نموده، زمینه عملی مشارکت آنها در تشکلهای مربوط را فراهم نمایند. ۲. صداوسیما جمهوری اسلامی ایران مکلف است نسبت به تهیه و پخش برنامه‌های آموزش و ترویج فرهنگ تعاون در جامعه و آشنایی متقاضیان تشکیل تعاونی و ارتقای مهارت نیروی انسانی اقدام نماید.	بند «۲» - وزارتخانه‌های آموزش و پرورش و وزارت علوم، تحقیقات و فناوری موظفند جهت توسعه و ترویج فرهنگ تعاون در کشور و نهادینه شدن آن، موضوعات تعاونی را در کتب درسی و برنامه تحصیلی دانش‌آموزان و دانشجویان منظور نموده، زمینه عملی مشارکت آنها در تشکلهای مربوط را فراهم نمایند. بند «۵» - صداوسیما جمهوری اسلامی ایران مکلف است نسبت به تهیه و پخش برنامه‌های آموزش و ترویج فرهنگ تعاون در جامعه و آشنایی متقاضیان تشکیل تعاونی و ارتقای مهارت نیروی انسانی اقدام نماید.	_____
ماده الحاقی (۴) - وزارت جهاد کشاورزی مکلف است برای ایجاد و احداث مجموعه‌ها، مجتمع‌ها و قطب‌های تولیدی و صادراتی تعاونی‌ها، زمین مناسب در اراضی ملی غیرکشاورزی را تأمین و به‌طور رایگان در اختیار اتحادیه‌های تعاونی متقاضی ذیربط برای بهره‌برداری به شرکت‌های تعاونی قرار دهد.	بند «۳» - وزارت جهاد کشاورزی موظف است ضمن پیش‌بینی تمهیدات مناسب برای تسهیل در دسترسی تعاونی‌ها به زمین، با برنامه‌ریزی جامع، زمینه تشکیل و فعالیت کلیه تعاونی‌های زیرمجموعه بخش کشاورزی و تعاونی‌های توسعه روستایی و کشت و صنعت در مقیاس بزرگ را در شکل تعاونی‌های فراگیر ملی یا متعارف فراهم نموده و با همکاری شهرداری‌ها و وزارت بازرگانی امکان دسترسی تعاونی‌ها به بازارهای نهایی و حذف واسطه‌های غیرضروری را فراهم نماید.	_____

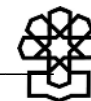

ادامه جدول

پیشنهاد کارگروه	طرح پیشنهادی نمایندگان	قانون بخش تعاونی اقتصاد ۱۳۷۰
بند «۴» - حذف شود	بند «۴» - وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است زمینه دسترسی بخش تعاونی به ابزار سرمایه‌گذاری در بخش عمومی و شرایط لازم جهت واگذاری بنگاه‌ها و مؤسسات دولتی به تعاونی‌ها را به‌ویژه از طریق روش‌های اجاره به شرط تملیک یا واگذاری مدیریت (اجاره، پیمانکاری عمومی و پیمان مدیریت) فراهم نماید.	_____
ماده الحاقی (۲) - حذف شود	ماده الحاقی (۲) - وظیفه نظارت بر تعاونی‌ها در چارچوب قانون و مقررات مربوطه، به عهده وزارت تعاون است. دریافت وجوه اضافی از تعاونی‌ها نسبت به بخش خصوصی و هرگونه دخالت دولت در امور اجرایی، مدیریتی، جامع عمومی، انتخابات تعاونی‌ها و اتاق‌های تعاون ممنوع است.	_____
تبصره زیر به ماده (۶۰) اضافه شود: تبصره الحاقی - عضویت و انتصاب کارکنان قوای سه‌گانه و نمایندگان مجلس شورای اسلامی در هیئت مدیره و هیئت بازرسی و یا به عنوان دبیر اتاق تعاون ممنوع است.	تبصره ماده الحاقی (۲) - عضویت و انتصاب کارکنان یا نمایندگان دولت در هیئت مدیره و هیئت بازرسی و یا به عنوان رئیس اتاق تعاون ممنوع است.	_____
ماده الحاقی (۵) - کلیه قوانین و مقررات مغایر با این قانون ملغی است.	ماده (۱۰) - کلیه قوانین و مقررات مغایر با این قانون ملغی است.	_____

ادامه جدول

پیشنهاد کارگروه	طرح پیشنهادی نمایندگان	قانون بخش تعاونی اقتصاد ۱۳۷۰
ماده الحاقی (۶) - به منظور توانمندسازی، ساماندهی، هدایت و ارائه خدمات آموزشی به تعاونی‌ها، ارتقای شاخص‌های کیفی در فعالیت تعاونی‌ها و تعمیق اصول و ارزش‌های تعاونی در جامعه، کلیه امکانات آموزشی و کمک آموزشی اعم از ساختمان و تجهیزات وزارت تعاون سابق به صورت حبس موقت در اختیار اتاق تعاون قرار می‌گیرد.	—	—
ماده (۶) - حداقل و حداکثر تعداد عضو در تعاونی‌ها متناسب با نوع و فعالیت تعاونی در اساسنامه تعیین خواهد شد و در هر صورت تعداد اعضا نباید کمتر از هفت نفر باشد.	—	ماده (۶) - حداقل و حداکثر تعداد عضو در تعاونی‌ها به نسبت سرمایه و فرصت اشتغال و نوع فعالیت و رعایت اصل عدم تمرکز و تداول ثروت به وسیله آیین‌نامه‌ای تعیین می‌شود که به تصویب وزارت تعاون می‌رسد ولی در هر صورت تعداد اعضا نباید کمتر از ۷ نفر باشد.
ماده (۲۰) - سهم اعضا در تأمین سرمایه تعاونی برابر است مگر در اساسنامه ترتیب دیگری مقرر شده باشد. در این صورت حداکثر سهام هر عضو بیش از یک‌هفتم سرمایه تعاونی نخواهد بود.	—	ماده (۲۰) - سهم اعضا در تأمین سرمایه شرکت‌های تعاونی برابر است مگر مجمع عمومی تصویب نماید که اعضا سهم بیشتری تأدیه نمایند که در این صورت حداقل و حداکثر سهم‌ها باید در حدودی باشد که وزارت تعاون متناسب با نوع و تعداد اعضای تعاونی‌ها تعیین می‌نماید.

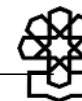

ادامه جدول

پیشنهاد کارگروه	طرح پیشنهادی نمایندگان	قانون بخش تعاونی اقتصاد ۱۳۷۰
ماده (۲۵) - سود خالص شرکت‌ها و اتحادیه‌های تعاونی در هر سال مالی به ترتیب زیر تقسیم می‌شود: ۱. از حداقل پنج درصد (۵٪) به بالا با تصویب مجمع عمومی عادی به عنوان ذخیره تعاونی به حساب ذخیره قانونی منظور می‌شود. تبصره «۱» - ذخیره قانونی تا زمانی که مبلغ کل ذخیره حاصل از درآمدهای مذکور به میزان یک‌چهارم معدل سرمایه سه سال اخیر شرکت نرسیده باشد الزامی است. تبصره «۲» - تعاونی‌ها می‌توانند تا حداکثر یک‌دوم ذخیره قانونی را جهت افزایش سرمایه خود به کار ببرند. ۲. حداکثر پنج درصد از سود خالص به عنوان اندوخته احتیاطی به پیشنهاد هیئت مدیره و تصویب مجمع عمومی عادی به حساب مربوط منظور می‌گردد و نحوه مصرف آن با تصویب مجمع عمومی عادی است. ۳. حداقل سه درصد (۳٪) از سود خالص به منظور آموزش اعضا و کارکنان تعاونی اختصاص می‌یابد. ۴. حداکثر پنج درصد (۵٪) از سود خالص، جهت پاداش به اعضای کارکنان، مدیران و بازرسان به پیشنهاد هیئت مدیره و تصویب مجمع عمومی عادی تخصیص داده می‌شود.	—	ماده (۲۵) - سود خالص شرکت‌ها و اتحادیه‌های تعاونی در هر سال مالی به ترتیب زیر تقسیم می‌شود: ۱. از حداقل پنج درصد (۵٪) به بالا با تصویب مجمع عمومی عادی به عنوان ذخیره تعاونی به حساب ذخیره قانونی منظور می‌شود. تبصره «۱» - ذخیره قانونی تا زمانی که مبلغ کل ذخیره حاصل از درآمدهای مذکور به میزان یک‌چهارم معدل سرمایه سه سال اخیر شرکت نرسیده باشد الزامی است. تبصره «۲» - تعاونی‌ها می‌توانند تا حداکثر یک‌دوم ذخیره قانونی را جهت افزایش سرمایه خود به کار ببرند. ۲. حداکثر پنج درصد از سود خالص به عنوان اندوخته احتیاطی به پیشنهاد هیئت مدیره و تصویب مجمع عمومی عادی به حساب مربوط منظور می‌گردد و نحوه مصرف آن با تصویب مجمع عمومی عادی است. ۳. چهار درصد از سود خالص به عنوان حق تعاون و آموزش به صندوق تعاون واریز می‌گردد. ۴. درصدی از سود جهت پاداش به اعضا، کارکنان، مدیران و بازرسان به پیشنهاد هیئت مدیره و تصویب مجمع عمومی عادی تخصیص داده می‌شود.

ادامه جدول

پیشنهاد کارگروه	طرح پیشنهادی نمایندگان	قانون بخش تعاونی اقتصاد ۱۳۷۰
۵. پس از کسر وجوه فوق، باقیمانده سود خالص قابل تقسیم براساس معاملات عضو یا تعاونی و میزان سرمایه اعضا به ترتیبی که در اساسنامه تعیین شده است، توزیع می‌شود.		۵. پس از کسر وجوه فوق باقیمانده سود خالص به ترتیبی که در اساسنامه و شرایط ضمن عقد پذیرفته می‌شود تقسیم می‌گردد.
تبصره الحاقی به ماده (۲۷) - طبقه‌بندی انواع شرکت‌ها و اتحادیه‌های تعاونی در مناطق شهری و روستایی براساس نظام بین‌المللی استاندارد طبقه‌بندی فعالیت‌های اقتصادی (ISIC) که در سطوح ملی و بین‌المللی مورد استفاده است، صورت گیرد. تا ضمن ایجاد زبان مشترک، امکان بررسی تطبیقی وضعیت بخش تعاون از نظر تولید، توزیع، سرمایه‌گذاری، اشتغال، ارزش‌افزوده و... با اقتصاد ملی و اقتصاد تعاون سایر کشورها فراهم گردد.	—	—
ماده (۳۷) تبصره - هیئت مدیره وظایف خود را به صورت جمعی انجام می‌دهد و هیچ یک از اعضای هیئت مدیره حق ندارد از اختیارات هیئت، منفرداً استفاده کند مگر در موارد خاص که وکالت یا نمایندگی کتبی از طرف هیئت مدیره داشته باشد.	—	ماده (۳۷) تبصره - هیئت مدیره وظایف خود را به صورت جمعی انجام می‌دهد و هیچ یک از اعضای هیئت مدیره حق ندارد از اختیارات هیئت، منفرداً استفاده کند مگر در موارد خاص که وکالت یا نمایندگی کتبی از طرف هیئت مدیره داشته باشد. هیئت مدیره می‌تواند قسمتی از اختیارات خود را با اکثریت سه‌چهارم آرا به مدیر عامل تفویض نماید.

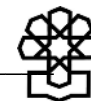

ادامه جدول

پیشنهاد کارگروه	طرح پیشنهادی نمایندگان	قانون بخش تعاونی اقتصاد ۱۳۷۰
ماده (۵۷) - به منظور ساماندهی و گسترش مشارکت مردمی در تعاونی‌ها، هماهنگی و برقراری ارتباط و پیوند بین آنها و کمک به توسعه اقتصادی و اجتماعی کشور و رشد و توسعه بخش تعاونی، اتاق‌های تعاون شهرستان، استان و ملی به منظور تأمین مقاصد زیر تشکیل می‌شوند: ۱. انجام کلیه وظایف و اختیارات و مسئولیت‌های اتاق بازرگانی و صنایع و معادن جمهوری اسلامی ایران در ارتباط با بخش تعاونی.۲. مشارکت در برنامه‌ریزی برای توسعه بخش تعاونی.۳. ترویج، آموزش و تحقیقات به منظور تعمیم و توسعه مشارکت و ارتقای بهره‌وری در تعاونی‌ها.۴. همکاری با وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و دفاتر حمایت و پشتیبانی تعاونی‌ها در جهت توسعه بخش تعاونی و فعالیت‌های مرتبط.۵. برگزاری دوره‌های کاربردی در رشته‌های مختلف صنعتی، کشاورزی، معدنی، خدماتی و بازرگانی مورد نیاز تعاونی‌ها.۶. برقراری ارتباط و پیوند بین تعاونی‌ها و ایجاد هماهنگی و همکاری بین آنها.	—	ماده (۵۷) - اتحادیه‌ها و شرکت‌های تعاونی می‌توانند در صورت ضرورت با نظارت وزارت تعاون، اتاق تعاون مرکزی را در تهران و شعب آن را در استان‌ها و شهرستان‌ها جهت تأمین مقاصد زیر تشکیل دهند: ۱. انجام وظایف و اختیارات اتاق بازرگانی و صنایع و معادن در ارتباط با بخش تعاونی.۲. انجام اموری که از طرف وزارت تعاون بدان محول می‌گردد، طبق آیین‌نامه.۳. حل اختلاف و داوری در محدوده امور مربوط به تعاونی‌ها به صورت کدخدامنشی و صلح مابین اعضا و اتحادیه‌ها و بین تعاونی‌ها و اتحادیه‌ها. تبصره - هر اتاق تعاون دارای شخصیت حقوقی و مستقل می‌باشد و از لحاظ مالی و اداری و هزینه‌ها به دولت وابسته نمی‌باشد.

ادامه جدول

پیشنهاد کارگروه	طرح پیشنهادی نمایندگان	قانون بخش تعاونی اقتصاد ۱۳۷۰
۷. برقراری ارتباط و پیوند بین بخش تعاون ایران و فعالان اقتصادی در سایر بخش‌های اقتصادی کشور و تعاونی‌ها و فعالان اقتصادی در سایر کشورها. ۸. کمک به توانمندسازی تعاونی‌ها و راهنمایی آنها در امور فنی، حقوقی، مالی، اداری و بازرگانی. ۹. کمک به فراهم آوردن شرایط لازم برای صدور محصولات تعاونی‌ها و تأمین نیازمندی‌های آنها. ۱۰. برگزاری نمایشگاه‌های داخلی و خارجی، ایجاد مراکز تجاری در کشورهای هدف. ۱۱. عضویت در کلیه کمیسیون‌ها، کمیته‌ها، هیئت‌ها، شوراهای شوراها، شوراهای عالی و ستادهای تصمیم‌گیری در امور اقتصادی و اجتماعی دولت و استان‌ها و شهرستان‌ها. ۱۲. کمک به توسعه مشارکت مردمی در تعاونی‌ها و تشویق و ترغیب سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی جهت سرمایه‌گذاری در بخش تعاونی. ۱۳. انجام اموری که طی تفاهم‌نامه مشترک توسط وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی به اتاق تعاون ایران واگذار می‌گردد. ۱۴. ارائه نظر مشورتی به قوای سه‌گانه و سایر مراجع		

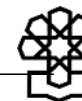

ادامه جدول

پیشنهاد کارگروه	طرح پیشنهادی نمایندگان	قانون بخش تعاونی اقتصاد ۱۳۷۰
قانونی و اظهارنظر راجع به لوایح، طرح‌ها، تصویب‌نامه‌ها و بخش‌های مرتبط با امور و فعالیت تعاونی‌ها. ۱۵. نمایندگی بخش تعاون ایران در اتحادیه بین‌المللی تعاون و دفتر منطقه‌ای آن. ۱۶. انجام تحقیقات آماری و مطالعاتی درباره نحوه فعالیت انواع تعاونی‌ها. ۱۷. انجام سایر وظایفی که به موجب این قانون یا سایر قوانین و یا آیین‌نامه‌های اجرایی و یا دستورالعمل‌های وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی به اتاق تعاون محول شده یا می‌شود. ۱۹. حل اختلاف و داوری در محدوده امور مربوط به تعاونی‌ها به صورت کدخدامنشی و صلح مابین اعضا و اتحادیه‌ها و بین تعاونی‌ها و اتحادیه‌ها.		
ماده (۶۰) به صورت زیر اصلاح و یک تبصره به آن الحاق شود: ماده (۶۰) - هیئت مدیره اطاق‌های تعاون متشکل از (۵) تا (۷) نفر عضو اصلی و دو نفر عضو علی‌البدل از میان اعضای تعاونی‌ها می‌باشند. عضویت یک نماینده از هر یک از بخش‌های (صنعت و معدن)، (کشاورزی)، (خدمات) و	—	ماده (۶۰) - هیئت مدیره اطاق‌های تعاون متشکل از (۳) تا (۷) نفر عضو اصلی و دو نفر عضو علی‌البدل از میان اعضای تعاونی‌ها می‌باشند که حتی‌الامکان از تعاونی‌های کشاورزی و روستایی و عشایری، صنعتی، معدنی، عمران شهری و روستایی و توزیع خواهند بود و برای مدت سه سال از طرف مجمع نمایندگان انتخاب می‌شوند.

ادامه جدول

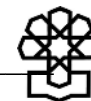
پیشنهاد کارگروه	طرح پیشنهادی نمایندگان	قانون بخش تعاونی اقتصاد ۱۳۷۰
(بازرگانی) و یک نفر از اتاق‌های تعاون عضو مجمع نمایندگان، در ترکیب هیئت مدیره الزامی است. تبصره الحاقی - عضویت و انتصاب کارکنان قوای سه‌گانه و نمایندگان مجلس شورای اسلامی در هیئت مدیره و هیئت بازرسی و یا به عنوان دبیر اتاق ممنوع است.		
تبصره ماده (۶۱) حذف و تبصره زیر به آن الحاق شد: تبصره الحاقی - اسناد و اوراق مالی تعهدآور در اتاق‌های تعاون با دو امضای رئیس هیئت مدیره و دبیر اتاق و ممهور به مهر اتاق و کلیه مکاتبات با امضای دبیر اتاق معتبر می‌باشد.	_____	ماده (۶۱) تبصره - هیئت مدیره می‌تواند بخشی از اختیارات خود را به دبیر یا دبیر کل تفویض نماید.
ماده الحاقی - سایر مقررات مربوط به مجامع عمومی، هیئت مدیره و بازرسان اتاق تعاون تابع مقررات فصل ششم این قانون خواهد بود.	_____	_____
بندهای «۲» و «۳» ماده (۶۴) به صورت زیر اصلاح شود: ۲. دریافت کمک‌ها و هدایای دولتی، مردمی، تعاونی‌ها، شوراها و مؤسسات بین‌المللی. ۴. دریافت حق مشاوره، کارشناسی و سایر خدماتی که در اختیار تعاونی‌ها و اتحادیه‌ها قرار می‌دهد.	_____	ماده (۶۴) - منابع مالی اتاق‌های تعاون عبارت است از: ۱. دریافت حق عضویت در اتاق تعاون از اعضا. ۲. دریافت کمک‌های دولتی و مردمی و شوراها و هدایا. ۳. دریافت حق مشاوره، کارشناسی، داوری در محدوده امور مربوط به تعاونی‌ها به صورت کدخدانمنشی و سایر خدماتی که در اختیار تعاونی‌ها و اتحادیه‌ها قرار می‌دهد.

پیوست - پیشنهادات اصلاح قانون بخش تعاون فراتر از طرح نمایندگان

پیشنهاد مرکز پژوهش‌ها	قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی (۱۳۷۰)
ماده (۲) - تعاونی متعارف، شخصی حقوقی، مستقل و غیردولتی است که توسط اعضای آن به منظور تأمین نیازهای اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی مشترک آنها، مطابق اصول تعاون و ضوابط این قانون ثبت، تأسیس و اداره می‌شود یا اساسنامه خود را با آن تطبیق می‌دهد ماده الحاقی - اصول تعاونی که باید در اساسنامه هر تعاونی گنجانده شود عبارت است از: ۱. عضویت در تعاونی داوطلبانه و برای تمام اشخاص واجد شرایط متقاضی عضویت بدون هیچ‌گونه تبعیض و محدودیتی آزاد است.۲. اعضا در تأمین سرمایه و منابع تعاونی، مشارکت دارند و در صورت وجود درآمد، بخشی از آن باید طبق مقررات اساسنامه (شرط ضمن عقد) به مازاد برگشتی اختصاص یابد۳. تعاونی به صورت خودگردان اداره می‌شود و همواره حاکمیت در آن با اعضا است۴. تعاونی متعهد به اطلاع‌رسانی و آموزش مستمر به اعضا و کارکنان آن می‌باشد۵. در مجامع عمومی، میزان رأی هر عضو به میزان سهام ارتباط ندارد. در تعاونی پایه (سطح اول)، هر عضو در مجامع عمومی یک رأی دارد۶. تعاونی متعهد به تعاون بین تعاونی‌ها است۷. تعاونی به ارزش‌ها و نیازهای جامعه توجه دارد	ماده (۲) - شرکت‌هایی که با رعایت مقررات این قانون تشکیل و به ثبت برسند تعاونی شناخته می‌شوند

ادامه پیوست

پیشنهاد مرکز پژوهش‌ها	قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی (۱۳۷۰)
ماده (۶) - حداقل تعداد اعضای تعاونی متناسب با نوع و فعالیت تعاونی در اساسنامه تعیین خواهد شد و در هر صورت تعداد اعضا نباید از هفت نفر کمتر باشد.	ماده (۶) - حداقل و حداکثر تعداد عضو در تعاونی‌ها به نسبت سرمایه و فرصت اشتغال و نوع فعالیت و رعایت اصل عدم تمرکز و تداول ثروت به وسیله آیین‌نامه‌ای تعیین می‌شود که به تصویب وزارت تعاون می‌رسد ولی در هر صورت تعداد اعضا نباید کمتر از ۷ نفر باشد
ماده (۲۰) - سهم اعضا در تأمین سرمایه تعاونی برابر است مگر در اساسنامه ترتیب دیگری مقرر شده باشد. در هر صورت حداکثر سهام هر عضو بیش از یک هفتم سرمایه تعاونی نخواهد بود.	ماده (۲۰) - سهم اعضا در تأمین سرمایه شرکت‌های تعاونی برابر است مگر مجمع عمومی تصویب نماید که اعضا سهم بیشتری تأدیه نمایند که در این صورت حداقل و حداکثر سهم‌ها باید در حدودی باشد که وزارت تعاون متناسب با نوع و تعداد اعضای تعاونی‌ها تعیین می‌نماید
ماده (۲۵) - حداکثر سه درصد از سود خالص به منظور آموزش اعضا و کارکنان تعاونی اختصاص می‌یابد. حداکثر پنج درصد از سود خالص به پیشنهاد هیئت مدیره و تصویب مجمع عمومی عادی جهت پاداش به کارکنان، مدیران و بازرسان تخصیص داده می‌شود. پس از کسر وجوه فوق، باقیمانده سود خالص به عنوان مازاد برگشتی براساس میزان معاملات عضو با تعاونی و میزان سرمایه اعضا بر ترتیبی که در اساسنامه تعیین شده است، توزیع می‌شود	ماده (۲۵) - سود خالص شرکت‌ها و اتحادیه‌های تعاونی در هر سال مالی به ترتیب زیر تقسیم می‌شود: ۱. از حداقل پنج درصد (۵٪) به بالا با تصویب مجمع عمومی عادی به عنوان ذخیره تعاونی به حساب ذخیره قانونی منظور می‌شود تبصره «۱» - ذخیره قانونی تا زمانی که مبلغ کل ذخیره حاصل از درآمدهای مذکور به میزان یک‌چهارم معدل سرمایه سه سال اخیر شرکت نرسیده باشد الزامی است تبصره «۲» - تعاونی‌ها می‌توانند تا حداکثر یک‌دوم ذخیره قانونی را جهت افزایش سرمایه خود به کار ببرند ۲. حداکثر پنج درصد از سود خالص به عنوان اندوخته احتیاطی به پیشنهاد هیئت مدیره و تصویب مجمع عمومی عادی به حساب مربوط منظور می‌گردد و نحوه مصرف آن با تصویب مجمع عمومی عادی است

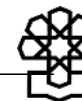

ادامه پیوست

پیشنهاد مرکز پژوهش‌ها	قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی (۱۳۷۰)
	۳. چهار درصد از سود خالص به‌عنوان حق تعاون و آموزش به صندوق تعاون واریز می‌گردد ۴. درصدی از سود جهت پاداش به اعضا، کارکنان، مدیران و بازرسان به پیشنهاد هیئت مدیره و تصویب مجمع عمومی عادی تخصیص داده می‌شود ۵. پس از کسر وجوه فوق باقیمانده سود خالص به‌ترتیبی که در اساسنامه و شرایط ضمن عقد پذیرفته می‌شود تقسیم می‌گردد
یک تبصره به شرح ذیل به ماده (۲۶) اضافه می‌شود. تبصره الحاقی - طبقه‌بندی انواع شرکت‌ها و اتحادیه‌های تعاونی در مناطق شهری و روستایی براساس نظام بین‌المللی استاندارد طبقه‌بندی فعالیت‌های اقتصادی (ISIC) که در سطوح ملی و بین‌المللی مورد استفاده است، صورت می‌گیرد تا ضمن ایجاد زبان مشترک، امکان بررسی تطبیقی وضعیت بخش تعاون از نظر تولید، توزیع، سرمایه‌گذاری، اشتغال، ارزش افزوده و... با اقتصاد ملی و اقتصاد تعاون سایر کشورها فراهم گردد	ماده (۲۶) - تعاونی‌های تولید شامل تعاونی‌هایی است که در امور مربوط به کشاورزی، دامداری، دامپروری، پرورش و صید ماهی، شیلات، صنعت، معدن، عمران شهری و روستایی و عشایری و نظایر اینها فعالیت می‌نمایند تبصره - تعاونی‌های تولید در کلیه اولویت‌ها و حمایت‌های مربوط به تعاونی‌ها حق تقدم دارند
تبصره‌های «۲» و «۴» ماده (۳۳) به‌صورت زیر اصلاح شود: تبصره «۲» - مجامع عمومی شرکت‌های تعاونی فرااستانی و یا شرکت‌هایی که تعداد اعضای آنها افزون بر پانصد عضو بوده یا در مناطق مختلف کشور پراکنده می‌باشند، می‌تواند به صورت دو مرحله‌ای یا با فراهم نمودن شرایط فنی لازم به صورت یکی از روش‌های مجازی با رعایت قوانین مربوط برگزار گردد. در صورت برگزاری مجمع عمومی به صورت دو مرحله‌ای، در مرحله اول نماینده یا نمایندگان اعضا تشکیل خواهد شد.	ماده (۳۳) تبصره «۲» - مجامع عمومی شرکت‌های تعاونی فرااستانی و یا شرکت‌هایی که تعداد اعضای آنها افزون بر پانصد عضو بوده و در مناطق مختلف کشور پراکنده می‌باشند می‌توانند به صورت دو مرحله‌ای برگزار گردد. در مرحله اول نماینده یا نمایندگان اعضای تعاونی در حوزه‌های مختلف فعالیت شرکت تعیین و در مرحله دوم، مجمع عمومی با حضور نمایندگان منتخب اعضا تشکیل خواهد شد.

ادامه پیوست

پیشنهاد مرکز پژوهش‌ها	قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی (۱۳۷۰)
حضور نمایندگان منتخب اعضا تشکیل خواهد شد. چگونگی انتخاب نماینده یا نمایندگان در مرحله اول و حدود اختیارات و نحوه اعمال رأی آنها در مرحله دوم مجمع عمومی در اساسنامه تعیین می‌گردد. تبصره «۴» - نحوه دعوت و اعلام تصمیمات مجامع عمومی متناسب با نوع فعالیت تعاونی، تعداد اعضا و حوزه فعالیت تعاونی در اساسنامه تعیین می‌شود	چگونگی انتخاب نماینده یا نمایندگان در مرحله اول و حدود اختیارات و نحوه اعمال رأی آنها در مرحله دوم مجمع عمومی براساس دستورالعملی خواهد بود که از سوی وزارت تعاون ابلاغ می‌گردد. تبصره «۴» - تشکیل جلسات و تصمیمات مجامع عمومی تعاونی‌هایی که دارای بیش از یکصد نفر عضو می‌باشد الزاماً از طریق روزنامه‌های کثیرالانتشاری که در مجمع عمومی تعیین گردیده است به اطلاع اعضا خواهد رسید
ماده (۳۶) اداره امور تعاونی طبق اساسنامه بر عهده هیئت مدیره‌ای مرکب از سه، پنج یا هفت نفر عضو اصلی می‌باشند که از بین اعضا برای مدت سه سال و با رأی مخفی انتخاب می‌گردند. همزمان حسب مورد یک تا سه نفر به‌عنوان عضو علی‌البدل انتخاب می‌گردند. اخذ رأی برای انتخاب اعضای اصلی و علی‌البدل در یک نوبت به عمل می‌آید. حائزین اکثریت بعد از اعضای اصلی به ترتیب اعضای اصلی به ترتیب اعضا علی‌البدل شناخته می‌شوند و انتخاب مجدد هر یک از اعضای اصلی هیئت مدیره حداکثر برای دو نوبت متوالی بلامانع است ماده (۳۶) تبصره «۵» - اعضای هیئت مدیره موظف می‌توانند با تصویب مجمع عمومی حقوق و مزایا و پاداش دریافت نمایند. در صورتی که عضو هیئت مدیره از محل دیگری حقوق می‌گیرد در تعاونی مربوط صرفاً پاداش دریافت خواهد کرد. مزایای هیئت مدیره و پاداش آنان و موارد استثنا به‌موجب آیین‌نامه‌ای است که به تأیید وزارت تعاون خواهد رسید	ماده (۳۶) اداره امور تعاونی طبق اساسنامه بر عهده هیئت مدیره‌ای مرکب از حداقل سه نفر و حداکثر هفت نفر عضو اصلی و تا یک سوم اعضای اصلی علی‌البدل می‌باشند که از بین اعضا برای مدت سه سال و با رأی مخفی انتخاب می‌گردند. اخذ رأی برای انتخاب اعضای اصلی در یک نوبت به عمل می‌آید. حائزین اکثریت بعد از اعضای اصلی به ترتیب اعضا علی‌البدل شناخته می‌شوند و انتخاب مجدد هر یک از اعضای اصلی و علی‌البدل هیئت مدیره حداکثر برای دو نوبت متوالی بلامانع است. تبصره «۵» - اعضای هیئت مدیره می‌توانند با تصویب مجمع عمومی حقوق و مزایا دریافت نمایند. در صورتی که عضو هیئت مدیره از محل دیگری حقوق می‌گیرد در تعاونی مربوط صرفاً پاداش دریافت خواهد کرد. حداکثر حقوق و مزایای هیئت مدیره و پاداش آنان و موارد استثنا به‌موجب آیین‌نامه‌ای است که به تأیید وزارت تعاون خواهد رسید

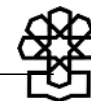

ادامه پیوست

پیشنهاد مرکز پژوهش‌ها	قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی (۱۳۷۰)
ماده (۳۷) تبصره ۵ - هیئت مدیره وظایف خود را به صورت جمعی انجام می‌دهد و هیچ‌یک از اعضای هیئت مدیره حق ندارد از اختیارات هیئت، منفرداً استفاده کند مگر در موارد خاص که وکالت یا نمایندگی کتبی از طرف هیئت مدیره داشته باشد	ماده (۳۷) تبصره - هیئت مدیره وظایف خود را به صورت جمعی انجام می‌دهد و هیچ‌یک از اعضای هیئت مدیره حق ندارد از اختیارات هیئت، منفرداً استفاده کند مگر در موارد خاص که وکالت یا نمایندگی کتبی از طرف هیئت مدیره داشته باشد. هیئت مدیره می‌تواند قسمتی از اختیارات خود را با اکثریت سه‌چهارم آرا به مدیرعامل تفویض نماید
فصل‌های ۷ و ۱۰ قانون به ترتیب شامل مواد (۴۳) تا (۵۰) و (۵۷) تا (۶۴) حذف و فصلی با عنوان «تشکیلات بخش تعاون» شامل مواد زیر جایگزین شود	
فصل الحاقی - تشکیلات بخش تعاون بخش اول - تشکیلات تعاون ماده الحاقی (۱) - تشکیلات تعاونی کشور شامل سه سطح شهرستانی، استانی و ملی به شرح زیر خواهد بود: الف) در سطح شهرستان: ۱. انواع شرکت‌های تعاونی، ۲. اتحادیه‌های شهرستانی انواع تعاونی‌ها، ۳. اتاق تعاون شهرستان، ب) در سطح استان: ۱. اتحادیه‌های استانی انواع تعاونی‌ها، ۲. اتاق تعاون استان، ج) در سطح ملی:	فصل هفتم - اتحادیه تعاونی ماده (۴۳) - اتحادیه‌های تعاونی با عضویت شرکت‌ها و تعاونی‌هایی که موضوع فعالیت آنها واحد است برای تأمین تمام و یا قسمتی از مقاصد زیر تشکیل می‌گردد: ۱. ارائه خدمات آموزشی و فرهنگی و تبلیغاتی مربوط به امور تعاون به تعاونی‌های عضو و بالا بردن سطح علمی و فنی و تخصصی و اطلاعات مورد نیاز اعضای آنها و گسترش تعلیمات تعاونی ۲. ارائه خدمات تحقیقاتی و مطالعاتی پیرامون موضوعات مورد نیاز تعاونی‌های عضو و کمک به جمع‌آوری آمار و اطلاعات و گزارشات اقتصادی و اجتماعی به آنان و وزارت تعاون ۳. کمک به سازماندهی و حسن اداره امور و هماهنگی و حفاظت و توسعه تعاونی‌های موضوع فعالیت خود ۴. کمک به برقراری ارتباط و همکاری متقابل بین تعاونی‌ها و بین آنها و مردم

ادامه پیوست

پیشنهاد مرکز پژوهش‌ها	قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی (۱۳۷۰)
۱. اتحادیه‌های مرکزی انواع تعاونی‌ها، ۲. اتاق تعاون ایران، ۳. مرکز داوری اتاق تعاون ایران، تبصره ۵ - در سطح شهرستان‌ها برای هر رشته فعالیت بر حسب کدهای سه رقمی، در سطح استانی برای هر رشته فعالیت بر حسب کدهای دو رقمی و در سطح ملی برای هر رشته فعالیت برحسب کدهای الفبایی ISIC تنها یک اتحادیه از هر نوع از اتحادیه‌ها مجاز به تشکیل می‌باشد بخش دوم - اتحادیه‌های تعاونی ماده الحاقی (۲) - انواع تعاونی‌ها در سطح شهرستانی، استانی و ملی می‌توانند سه نوع اتحادیه اقتصادی، نظارت و هماهنگی و اعتباری را تشکیل دهند ماده الحاقی (۳) - اتحادیه اقتصادی تعاونی برای انجام امور اقتصادی و توسعه معاملات و عملیات بازرگانی شرکت‌های تعاونی و یا اتحادیه‌های عضو در راستای مصالح اقتصادی و بازرگانی واحدهای عضو تشکیل شده و وظایف زیر را به‌عهده دارد: ۱. کمک به برقراری ارتباط و همکاری اقتصادی و بازرگانی متقابل بین تعاونی‌ها و بین آنها و مردم و دولت و سایر ارتباطات داخلی و خارجی ۲. ارائه خدمات تجاری و سایر فعالیت‌های اقتصادی مورد نیاز تعاونی‌های عضو ۳. تأمین نیازهای مشترک، بازاریابی، خرید و فروش و صادرات و واردات تعاونی‌های عضو ۴. ارائه خدمات فنی، تخصصی و خدمات مشاوره‌ای و راهنمایی و سایر تسهیلات مورد نیاز تعاونی‌ها تبصره ۱ - عضویت در اتحادیه اقتصادی تعاونی اختیاری است و تعاونی‌هایی که عضو اتحادیه	و دولت و سایر ارتباطات داخلی و خارجی ۵. ارائه خدمات اداری، مالی، حسابداری، حسابرسی، بازرسی، تجاری، اعتباری، تشکیل صندوق‌های قرض‌الحسنه و سایر فعالیت‌های اقتصادی مورد نیاز تعاونی‌های عضو ۶. تأمین نیازهای مشترک و بازاریابی و خرید و فروش و صادرات و واردات تعاونی‌های عضو ۷. ارائه خدمات فنی، تخصصی، حقوقی، قبول وکالت اعضا در کلیه امور مورد نیاز آنان، خدمات مشاوره‌ای و راهنمایی و سایر تسهیلات مورد نیاز تعاونی‌ها ۸. نظارت بر التزام تعاونی‌های موضوع فعالیت خود به رعایت قوانین و مقررات مربوط و معرفی متخلفین به مراجع قانونی ذیربط ۹. حل اختلاف و داوری در محدوده امور مربوط به تعاونی‌ها به‌صورت کدخدانمنشی و صلح اعضای تعاونی‌ها تبصره «۱» - عضویت در اتحادیه تعاونی اختیاری است و تعاونی‌هایی که عضو اتحادیه نباشند از حقوق قانونی محروم نخواهند بود تبصره «۲» - برای هر موضوع فعالیت تعاونی در هر شهرستان فقط یک اتحادیه تشکیل می‌گردد ماده (۴۴) - سرمایه اتحادیه‌های تعاونی از محل پرداخت سهم تعاونی‌های عضو (به تناسب تعداد اعضای تعاونی و میزان استفاده از خدمات اتحادیه) تأمین می‌شود و افزایش سرمایه اتحادیه از طریق افزایش سهم آنان و پرداخت حق عضویت و سایر

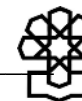

ادامه پیوست

پیشنهاد مرکز پژوهش‌ها	قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی (۱۳۷۰)
نباشند از حقوق قانونی محروم نخواهند بود ماده الحاقی (۴) - اتحادیه‌های اقتصادی شهرستانی از اجتماع شرکت‌های تعاونی شهرستان، اتحادیه‌های اقتصادی استانی از اجتماع اتحادیه‌های اقتصادی شهرستانی و اتحادیه‌های اقتصادی سراسری از اجتماع اتحادیه‌های استانی رشته فعالیت‌های مربوطه تشکیل می‌شوند ماده الحاقی (۵) - اتحادیه نظارت و هماهنگی تعاونی برای کمک به اداره امور و حفظ و حمایت تعاونی‌های عضو و ایجاد هماهنگی و توسعه تعلیمات و حسابرسی آنها تشکیل شده و وظایف زیر را به عهده دارد:	دریافت‌ها تأمین می‌گردد و هرگونه تصمیم درباره سرمایه یا افزایش یا کاهش آن با تصویب دوسوم اعضای مجمع عمومی اتحادیه خواهد بود ماده (۴۵) - هر اتحادیه تعاونی دارای ارکان زیر است: ۱. مجمع عمومی ۲. هیئت مدیره ۳. هیئت بازرسی
۱. ارائه خدمات آموزشی، فرهنگی و تبلیغاتی مربوط به امور تعاون به تعاونی‌های عضو و بالا بردن سطح علمی و فنی و تخصصی و اطلاعات مورد نیاز اعضای آنها و گسترش تعلیمات تعاونی ۲. ارائه خدمات تحقیقاتی و مطالعاتی پیرامون موضوعات مورد نیاز تعاونی‌های عضو و کمک به جمع‌آوری آمار و اطلاعات و گزارشات اقتصادی و اجتماعی به آنان و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی ۳. کمک به سازماندهی و حسن اداره امور و هماهنگی و حفاظت و توسعه تعاونی‌های موضوع فعالیت خود	ماده (۴۶) - مجمع عمومی اتحادیه‌های تعاونی از نمایندگان تعاونی‌های عضو تشکیل می‌شود و هر تعاونی دارای یک رأی می‌باشد. سایر مقررات مربوط به مجمع عمومی به همان ترتیبی است که در بخش اول فصل ششم آمده است. تبصره - در مواردی که تعداد اعضای تعاونی عضو اتحادیه و حجم معاملات آنها با اتحادیه نزدیک به هم نباشد تعداد نمایندگان هر تعاونی به نسبت تعداد اعضای آنها و با ترکیبی از اعضا و حجم معاملاتی که با اتحادیه داشته‌اند مطابق دستورالعملی که توسط وزارت تعاون ابلاغ می‌گردد خواهد بود
۴. کمک به برقراری ارتباط و همکاری متقابل بین تعاونی‌ها و بین آنها و مردم و دولت و سایر ارتباطات داخلی و خارجی ۵. نظارت بر التزام تعاونی‌های موضوع فعالیت خود به رعایت قوانین و مقررات مربوط و معرفی متخلفین به مراجع قانونی ذیربط	ماده (۴۷) - اعضای هیئت مدیره اتحادیه‌های تعاونی به پیشنهاد تعاونی‌های عضو و تصویب مجمع عمومی انتخاب می‌شوند و به هر حال از هر تعاونی بیش از یک نفر عضو در هیئت مدیره نخواهد بود
۶. حل اختلاف و داوری در محدوده امور مربوط به تعاونی‌ها به صورت کدخدانمشی و صلح اعضای تعاونی‌ها	ماده (۴۸) - اعضای هیئت مدیره برای مدت سه سال انتخاب می‌شوند و انتخاب مجدد آنان به صورت متوالی تنها برای یک دوره بلامانع است. سایر وظایف و اختیارات مربوط به هیئت مدیره مذکور در فصل ششم در مورد هیئت مدیره

ادامه پیوست

پیشنهاد مرکز پژوهش‌ها	قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی (۱۳۷۰)
۷. ارائه خدمات بازرسی به شرکت‌ها و اتحادیه‌های عضو ۸. حسابرسی شرکت‌ها و اتحادیه‌های عضو ۹. ارائه خدمات حقوقی، مشاوره‌ای و قبول وکالت اعضا در امور مورد نیاز اعضا ۱۰. دفاع از منافع شرکت‌ها و اتحادیه‌های عضو در روابط آنها با سازمان و مؤسسات دولتی و عمومی و سایر رشته‌های تعاونی مصرح در این قانون ۱۱. ایجاد و بسط همکاری با سایر تعاونی‌های کشور ۱۲. ایجاد روابط با مؤسسات جهانی تعاون و اتحادیه‌های تعاونی سایر کشورها تبصره «۱» - اتحادیه‌های نظارت و هماهنگی موظف خواهند بود در صورت تقاضای مجمع عمومی تعاونی‌های عضو، وظایف بازرسی آنها را انجام دهند تبصره «۲» - اتحادیه‌های نظارت و هماهنگی برای ارائه خدمات حقوقی و حسابرسی به اعضا باید مجوزهای لازم را از مراجع ذیصلاح اخذ نمایند تبصره «۳» - اتحادیه‌های تعاونی نظارت و هماهنگی مجاز به انجام فعالیت‌های تجاری و اعتباری برای شرکت‌ها و اتحادیه‌های تعاونی عضو نیستند مگر در حدود انجام وظایف مندرج در این قانون تبصره «۴» - حل اختلاف و داوری تعاونی‌های هر رشته فعالیت در هر سطح، توسط اتحادیه نظارت و هماهنگی رشته مربوطه در همان سطح انجام می‌شود. در صورت عدم حل اختلاف اتحادیه نظارت و هماهنگی سطح بالاتر مسئولیت خواهد داشت و در صورت عدم حصول نتیجه، مرکز داوری اتاق تعاون ایران مسئله را پیگیری خواهد نمود. این تبصره نافی حقوق طرفین برای طرح و پیگیری دعوی در مراجع ذیصلاح قضایی نیست ماده الحاقی (۶) - اتحادیه‌های نظارت و هماهنگی شهرستانی هر رشته فعالیت از اجتماع	اتحادیه نیز مجری خواهد بود ماده (۴۹) - مدیر عامل با تصویب اکثریت دوسوم اعضای هیئت مدیره برای مدت سه سال انتخاب می‌گردد و انتخاب مجدد وی تا دو دوره متوالی بلامانع است مدیرعامل کلیه اختیارات اجرایی اتحادیه را طبق اساسنامه در اجرای قوانین و مقررات مربوط و مصوبات مجمع عمومی و هیئت مدیره و اداره امور اتحادیه تعاونی و سایر وظایف و اختیاراتی که به‌عهده ارکان اتحادیه تعاونی نباشد، داراست ماده (۵۰) - هیئت بازرسی مأمور حسابرسی و بازرسی اتحادیه تعاونی است اعضای این هیئت به‌وسیله مجمع عمومی اتحادیه تعیین می‌گردند. گزارشات هیئت بازرسی باید به تصویب اکثریت مطلق اعضای هیئت برسد. وظایف و اختیارات و سایر مقررات مربوط به بخش سوم فصل ششم در مورد هیئت بازرسی نیز مجری است تبصره - هیئت بازرسی اتحادیه‌ها می‌توانند بنا به تقاضای مجمع عمومی تعاونی‌های عضو و تصویب مجمع عمومی اتحادیه وظایف بازرسی تعاونی‌های عضو را نیز انجام دهد

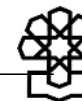

ادامه پیوست

پیشنهاد مرکز پژوهش‌ها	قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی (۱۳۷۰)
شرکت‌های تعاونی و اتحادیه‌های اقتصادی و اعتباری شهرستانی آن رشته تشکیل شده و در سطح استانی و ملی از اجتماع اتحادیه‌های نظارت و هماهنگی سطح پایین‌تر آن رشته و اتحادیه‌های اقتصادی و اعتباری رشته فعالیت مربوطه در همان سطح، تشکیل می‌شوند تبصره «۱» - پس از تشکیل اتحادیه‌های نظارت و هماهنگی در هر سطح جغرافیایی شرط استفاده از عنوان و مزایا و معافیت‌های تعاونی شرکت‌ها و اتحادیه‌های تعاونی در رشته‌ای که اتحادیه نظارت و هماهنگی آن تشکیل شده است قبول عضویت آن اتحادیه خواهد بود ماده الحاقی (۷) - اتحادیه تعاونی اعتباری هر رشته فعالیت برای انجام خدمات اعتباری مورد نیاز واحدهای عضو با تأیید وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و مجوز بانک مرکزی براساس مقررات این قانون تشکیل می‌شود ماده الحاقی (۸) - اتحادیه‌های تعاونی اعتباری می‌توانند در سطح ملی در قالب بانک یا دیگر واسطه‌های مالی مجاز با مجوز بانک مرکزی فعالیت کرده و به اعضای خود خدمات مالی و اعتباری ارائه دهند و در سطح استانی و شهرستانی به نمایندگی از بانک‌ها و دیگر واسطه‌های مالی موجود، با تبعیت از مقررات و ضوابط آنها و دستورالعملی که به وسیله بانک مرکزی تهیه می‌شود، مجاز به انجام عملیات اعتباری به شکل تعاونی برای پیشرفت معاملات و توسعه عملیات اقتصادی و بازرگانی تعاونی‌ها و اتحادیه‌های عضو خواهند بود. همچنین این اتحادیه‌ها می‌توانند فقط برای تعاونی‌های صاحب سهم و اتحادیه‌های تعاونی عضو خود حساب‌های سپرده باز کنند تبصره «۱» - بانک مرکزی موظف است با همکاری وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، حداکثر تا ۶ ماه پس از تصویب این قانون، دستورالعمل شرایط تأسیس و نحوه فعالیت اتحادیه‌های تعاونی اعتباری شهرستانی و استانی را تهیه نماید. پس از تصویب این دستورالعمل، اتحادیه‌های تعاونی	

ادامه پیوست

پیشنهاد مرکز پژوهش‌ها	قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی (۱۳۷۰)
اعتباری شهرستانی و استانی از طریق بانک توسعه تعاون و اتحادیه‌های تعاونی اعتباری مرکزی می‌توانند نسبت به اخذ مجوزهای لازم از بانک مرکزی اقدام نمایند ماده الحاقی (۹) - اتحادیه‌های تعاونی اعتباری شهرستانی هر رشته فعالیت از اجتماع شرکت‌های تعاونی و اتحادیه‌های اقتصادی آن رشته تشکیل شده و در سطح استانی و مرکزی از اجتماع اتحادیه‌های اعتباری سطح پایین‌تر آن رشته و اتحادیه‌های اقتصادی رشته فعالیت مربوطه در همان سطح، تشکیل می‌شوند تبصره - در اتحادیه‌های تعاونی اعتباری مازاد درآمد سالانه عیناً به حساب ذخیره قانونی غیرقابل تقسیم منتقل می‌شود ماده الحاقی (۱۰) - سرمایه اتحادیه‌های تعاونی از محل خرید سهم توسط تعاونی‌های عضو تأمین می‌شود ماده الحاقی (۱۱) - غیر از مبلغی که از طرف تعاونی‌ها برای عضویت در اتحادیه‌های تعاونی نظارت و هماهنگی به‌عنوان سرمایه باید پرداخت شود، خدمات اتحادیه برای واحدهای عضو در قبال حق عضویت سالانه‌ای انجام می‌گیرد که میزان آن برای هر واحد عضو به تناسب تعداد اعضا و یا درصدی از درآمد سالانه آن، در اساسنامه اتحادیه تعیین می‌شود ماده الحاقی (۱۲) - هر اتحادیه تعاونی دارای ارکان زیر است: ۱. مجمع عمومی ۲. هیئت مدیره ۳. هیئت بازرسی ماده الحاقی (۱۳) - مجمع عمومی اتحادیه‌های تعاونی از نمایندگان تعاونی‌های عضو (هر تعاونی یک نماینده) تشکیل می‌شود. میزان آرای هر تعاونی در مجمع عمومی برابر تعداد سهام آن تعاونی	

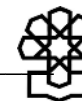

ادامه پیوست

پیشنهاد مرکز پژوهش‌ها	قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی (۱۳۷۰)
می‌باشد. در مجامع عمومی اتحادیه‌های نظارت و هماهنگی میزان آرای اعضا برابر است اما در سایر اتحادیه‌ها، متناسب با تعداد اعضا و میزان سهام یا حجم معاملات آنها با اتحادیه یا تلفیقی از آنها وفق اساسنامه تعیین می‌گردد ماده الحاقی (۱۴) - اعضای هیئت مدیره اتحادیه‌های تعاونی به پیشنهاد تعاونی‌های عضو و تصویب مجمع عمومی انتخاب می‌شوند و به هر حال از هر تعاونی بیش از یک نفر عضو در هیئت مدیره نخواهد بود ماده الحاقی (۱۵) - اعضای هیئت مدیره برای مدت سه سال انتخاب می‌شوند و انتخاب مجدد آنان برای بیش از دو دوره متوالی تنها با رأی حداقل دوسوم آرای اعضای مجمع عمومی مجاز است سایر وظایف و اختیارات مربوط به هیئت مدیره مذکور در فصل ششم در مورد هیئت مدیره اتحادیه نیز مجری خواهد بود ماده الحاقی (۱۶) - مدیر عامل با تصویب اکثریت دوسوم اعضای هیئت مدیره برای مدت سه سال انتخاب می‌گردد مدیرعامل کلیه اختیارات اجرایی اتحادیه را طبق اساسنامه در اجرای قوانین و مقررات مربوط و مصوبات مجمع عمومی و هیئت مدیره و اداره امور اتحادیه تعاونی و سایر وظایف و اختیاراتی که به‌عهده ارکان اتحادیه تعاونی نباشد، داراست ماده الحاقی (۱۷) - هیئت بازرسی مأمور حسابرسی و بازرسی اتحادیه تعاونی است. اعضای این هیئت به‌وسیله مجمع عمومی اتحادیه تعیین می‌گردند. گزارشات هیئت بازرسی باید به تصویب اکثریت مطلق اعضای هیئت برسد. وظایف و اختیارات و سایر مقررات مربوط به بخش سوم فصل ششم در مورد هیئت بازرسی نیز مجری است	

ادامه پیوست

پیشنهاد مرکز پژوهش‌ها	قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی (۱۳۷۰)
ماده الحاقی (۱۸) - در مواردی که اتحادیه مربوط به هر رشته فعالیت در شهرستانی تشکیل نشده باشد، شرکت تعاونی می‌تواند مستقیماً عضو اتحادیه استانی شود. در صورتی که اتحادیه استانی نیز تشکیل نشده باشد، شرکت تعاونی می‌تواند مستقیماً عضو اتحادیه سراسری شود ماده الحاقی (۱۹) - هر شرکت تعاونی می‌تواند با تصویب دوسوم اعضای مجمع عمومی خود، به‌جای عضویت در اتحادیه شهرستانی محل ثبت تعاونی، به عضویت اتحادیه شهرستانی همان رشته فعالیت در شهرستان دیگری درآید. این عضویت مشروط به تصویب حداقل دوسوم اعضای مجمع عمومی اتحادیه شهرستانی مقصد خواهد بود	
بخش سوم - افاق تعاون ماده الحاقی (۲۰) - افاق تعاون ایران، تشکیلاتی غیردولتی و نماینده کلیه تعاونی‌های کشور است که مطابق مقررات زیر تشکیل می‌شود: ماده الحاقی (۲۱) - مجمع عمومی افاق، متشکل از رؤسای هیئت مدیره اتحادیه‌های مرکزی نظارت و هماهنگی، اقتصادی و اعتباری موجود انواع مختلف تعاونی‌ها می‌باشد که در طول دوره انتخاب و مأموریت خود، عضو مجمع عمومی افاق خواهند بود. اداره امور افاق برعهده هیئت مدیره متشکل از ۵ تا ۷ نفر عضو اصلی و دو نفر عضو علی‌البدل از میان اعضای تعاونی‌ها می‌باشند. عضویت یک نماینده از هر یک از بخش‌های (صنعت و معدن)، (کشاورزی)، (خدمات) و (بازرگانی) و یک نفر از افاق‌های تعاون عضو مجمع نمایندگان در ترکیب هیئت مدیره الزامی است. همچنین مجمع عمومی دو نفر را به‌عنوان بازرس برای مدت یک سال از بین اعضای مجمع انتخاب می‌کند. تجدید انتخاب هیئت مدیره و بازرسان برای دوره‌های بعدی بلامانع است. ماده الحاقی (۲۳) - هیئت مدیره در اولین جلسه خود، دبیر کل افاق را از بین خود یا مدیران با	فصل دهم - افاق تعاون ماده (۵۷) - اتحادیه‌ها و شرکت‌های تعاونی می‌توانند در صورت ضرورت با نظارت وزارت تعاون، افاق تعاون مرکزی را در تهران و شعب آن را در استان‌ها و شهرستان‌ها جهت تأمین مقاصد زیر تشکیل دهند: ۱. انجام وظایف و اختیارات افاق بازرگانی و صنایع و معادن در ارتباط با بخش تعاون ۲. انجام اموری که از طرف وزارت تعاون بدان محول می‌گردد، طبق آیین‌نامه ۳. حل اختلاف و داوری در محدوده امور مربوط به تعاونی‌ها به‌صورت کدخدانمنشی و صلح ما بین اعضا و اتحادیه‌ها و بین تعاونی‌ها و اتحادیه‌ها تبصره - هر افاق تعاون دارای شخصیت حقوقی و مستقل می‌باشد و از لحاظ مالی و اداری و هزینه‌ها به دولت وابسته نمی‌باشد ماده (۵۸) - ارکان هر افاق تعاون عبارت است از: ۱. مجمع نمایندگان

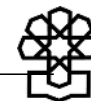

ادامه پیوست

پیشنهاد مرکز پژوهش‌ها	قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی (۱۳۷۰)
سابقه بخش برای مدت سه سال انتخاب می‌نماید. تغییر و یا تجدید انتخاب دبیر کل بنا به تصمیم اکثریت اعضای هیئت مدیره خواهد بود. ماده الحاقی (۲۴) - وظایف و اختیارات اتاق تعاون ایران به شرح زیر است: ۱. انجام کلیه وظایف و اختیارات و مسئولیت‌های اتاق بازرگانی و صنایع و معادن جمهوری اسلامی ایران در ارتباط با بخش تعاونی. ۲. ارائه نظر مشورتی به قوای سه‌گانه و سایر مراجع قانونی و اظهار نظر راجع به لوایح، طرح‌ها، تصویب‌نامه‌ها و بخش‌های مرتبط با امور و فعالیت تعاونی‌ها. ۳. ترویج، آموزش و تحقیقات به منظور تعمیم و توسعه مشارکت و ارتقای بهره‌وری در تعاونی‌ها. ۴. همکاری با وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در جهت توسعه بخش تعاونی و فعالیت‌های مرتبط. ۵. برقراری ارتباط و پیوند بین بخش تعاون ایران و فعالان اقتصادی در سایر بخش‌های اقتصادی کشور و تعاونی‌ها و فعالان اقتصادی در سایر کشورها. ۶. کمک به توانمندسازی تعاونی‌ها و راهنمایی آنها در امور فنی، حقوقی، مالی، اداری و بازرگانی. ۷. کمک به فراهم آوردن شرایط لازم برای صدور محصولات تعاونی‌ها و تأمین نیازمندی‌های آنها. ۸. برگزاری نمایشگاه‌های داخلی و خارجی، ایجاد مراکز تجاری در کشورهای هدف. ۹. عضویت در کلیه کمیسیون‌ها، کمیته‌ها، هیئت‌ها، شوراها، شوراهای عالی و ستادهای	۲. هیئت مدیره ۳. هیئت بازرسی ماده (۵۹) - مجمع نمایندگان اتاق تعاون شهرستان متشکل از نمایندگان اتحادیه‌ها و نیز نمایندگان تعاونی‌های با فعالیت مشابه فاقد اتحادیه با حوزه عمل آن شهرستان و مجمع نمایندگان اتاق تعاون استان متشکل از رؤسای هیئت مدیره اتاق‌های تعاونی شهرستان‌های استان و نمایندگان اتحادیه‌های شهرستان‌های فاقد اتاق تعاون و نمایندگان اتحادیه‌های با حوزه عمل استان و مجمع نمایندگان اتاق تعاون مرکزی متشکل از رؤسای اتاق‌های تعاون استان‌ها و نمایندگان اتحادیه‌های استانی فاقد اتاق تعاون استان و نمایندگان اتحادیه‌های سراسری می‌باشد که برای مدت سه سال انتخاب می‌گردند تبصره «۱» - وظایف مجمع نمایندگان عبارت است از: الف) بررسی پیشنهادهای مربوط به اساسنامه و آیین‌نامه‌های اتاق و تأیید آن جهت تصویب نهایی وزیر تعاون ب) تعیین هیئت مدیره اتاق تعاون ج) تعیین دو نفر بازرس جهت عضویت در هیئت بازرسی د) تصویب برنامه و بودجه سالانه به پیشنهاد هیئت مدیره ه) رسیدگی و اتخاذ تصمیم در مورد ترازنامه و سایر گزارش‌های هیئت مدیره پس از اظهار نظر هیئت بازرسی و) رسیدگی به گزارش‌های هیئت بازرسی

ادامه پیوست

پیشنهاد مرکز پژوهش‌ها	قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی (۱۳۷۰)
تصمیم‌گیری در امور اقتصادی و اجتماعی دولت و استان‌ها. ۱۰. کمک به توسعه مشارکت مردمی در تعاونی‌ها و تشویق و ترغیب سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی جهت سرمایه‌گذاری در بخش تعاونی. ۱۱. انجام اموری که طی تفاهمنامه مشترک توسط وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی به اتاق تعاون ایران واگذار می‌گردد. ۱۲. مشارکت در برنامه‌ریزی برای توسعه بخش تعاونی. ۱۳. نمایندگی بخش تعاون ایران در اتحادیه بین‌المللی تعاون و دفتر منطقه‌ای آن. ۱۴. انجام تحقیقات آماری و مطالعاتی درباره نحوه فعالیت انواع تعاونی‌ها. ۱۵. تخصیص کمک‌ها و مساعدت‌های دولتی به شرکت‌های تعاونی از طریق اتحادیه‌های اقتصادی و اعتباری متناسب با نوع کمک و مساعدت و نظارت بر حسن تخصیص آن از طریق اتحادیه‌های نظارت و هماهنگی و مرکز داوری اتاق تعاون ایران. ۱۶. انجام سایر وظایفی که به‌موجب این قانون یا سایر قوانین به اتاق تعاون ایران محول شده یا می‌شود. ماده الحاقی (۲۵) - منابع مالی اتاق تعاون ایران عبارت است از: ۱. دریافت حق عضویت براساس آیین‌نامه مصوب مجمع نمایندگان اتاق ایران، ۲. دریافت کمک‌های دولتی، ۳. هدایا و کمک‌های بلاعوض مردمی و نهادهای عمومی، ۴. دریافت حق مشاوره و ارائه خدمات و درآمد حاصل از فعالیت‌های جاری، ۵. درآمد حاصل از صدور کارت بازرگانی برای تعاونی‌ها.	تبصره ۲» - تعداد آرای نمایندگان عضو در مجامع نمایندگان اتاق تعاون شهرستان، اتاق تعاون استان و اتاق تعاون مرکزی متناسب با تعداد اعضای تعاونی‌ها و تعاونی‌های عضو اتحادیه‌ها و اتاق‌های تعاون توسط وزارت تعاون تعیین می‌گردد ماده (۶۰) - هیئت مدیره اطاق‌های تعاون متشکل از (۳) تا (۷) نفر عضو اصلی و دو نفر عضو علی‌البدل از میان اعضای تعاونی‌ها می‌باشند که حتی‌الامکان از تعاونی‌های کشاورزی و روستایی و عشایری، صنعتی، معدنی، عمران شهری و روستایی و توزیع خواهند بود و برای مدت سه سال از طرف مجمع نمایندگان انتخاب می‌شوند ماده (۶۱) - وظایف هیئت مدیره عبارت است از: ۱. فعالیت لازم جهت تأمین مقاصد اطاق تعاون بر طبق اساسنامه و آیین‌نامه‌های مربوط ۲. اداره کلیه امور مربوط به اتاق تعاون و انجام کلیه مکاتبات و ارتباطات و عملیات مالی مورد نیاز اطاق طبق آیین‌نامه‌های داخلی آن ۳. اجرای تصمیمات مجمع نمایندگان ۴. ارائه گزارش‌ها و پیشنهادهای لازم به مجمع نمایندگان ۵. انتخاب رئیس هیئت مدیره از بین خود ۶. انتخاب دبیر در اتاق‌های استان و شهرستان و دبیر کل در اتاق مرکزی به‌منظور انجام امور اجرایی تبصره - هیئت مدیره می‌تواند بخشی از اختیارات خود را به دبیر یا دبیرکل تفویض نماید

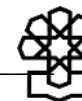

ادامه پیوست

پیشنهاد مرکز پژوهش‌ها	قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی (۱۳۷۰)
تبصره - مؤسسات عمومی و شرکت‌های دولتی می‌توانند کارت بازرگانی خود را از اتاق تعاون ایران یا اتاق بازرگانی و صنایع و معادن جمهوری اسلامی ایران دریافت نمایند. ماده الحاقی (۲۸) - مرکز داوری اتاق تعاون ایران به منظور حل و فصل اختلافات تعاونی‌ها و اعلام نظر در موارد مرتبط با این قانون و اساسنامه شرکت‌ها و اتحادیه‌های تعاونی، مطابق با مقررات قانون اساسنامه مرکز داوری اتاق ایران مصوب سال ۱۳۸۰ تشکیل می‌شود.	ماده (۶۲) - هیئت مدیره اتاق تعاون هر استان موظف به ایجاد ارتباط و هماهنگی و همکاری بین اتاق‌های شهرستان‌های مربوط به خود است و آنها نیز موظف به همکاری هستند. همچنین هیئت مدیره اتاق تعاون مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف به ایجاد ارتباط و هماهنگی و همکاری بین اتاق‌های استان‌ها می‌باشد و آنها نیز موظف به همکاری هستند ماده (۶۳) - هیئت بازرسی متشکل از سه عضو می‌باشد که دو نفر آنها به وسیله مجمع نمایندگان و یک نفر دیگر به وسیله وزارت تعاون تعیین می‌گردند و وظایف آنها عبارت است از: الف) نظارت و بازرسی مستمر از نظر رعایت اساسنامه و آیین‌نامه‌های اتاق تعاون و قوانین و مقررات مربوط ب) رسیدگی به حساب‌ها، دفاتر، اسناد، صورت‌های مالی از قبیل ترازنامه و عملکرد مالی و گزارش به مجمع نمایندگان و وزارت تعاون ج) بررسی شکایات و تخلفات مربوط به اتاق تعاون و گزارش به مراجع ذیربط د) ارائه گزارش‌های سالانه و نوبتی به مجمع نمایندگان و وزارت تعاون از نظر وضعیت فعالیت‌های اتاق تعاون و رعایت قوانین و مقررات و اظهارنظر در مورد گزارش‌های هیئت مدیره تبصره - هیئت مدیره مکلف است اسناد و مدارک مورد درخواست هیئت بازرسی را در اختیار آنان قرار دهد ماده (۶۴) - منابع مالی اتاق‌های تعاون عبارت است از:

ادامه پیوست

پیشنهاد مرکز پژوهش‌ها	قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی (۱۳۷۰)
	۱. دریافت حق عضویت در اطاق تعاون از اعضا ۲. دریافت کمک‌های دولتی و مردمی و شوراها و هدایا ۳. دریافت حق مشاوره، کارشناسی، داوری در محدوده امور مربوط به تعاونی‌ها به صورت کدخدانمشی و سایر خدماتی که در اختیار تعاونی‌ها و اتحادیه‌ها قرار می‌دهد
ماده (۵۴) - شرکت‌ها و اتحادیه‌های تعاونی در موارد زیر منحل می‌شوند: ۱. تصمیم مجمع عمومی فوق‌العاده ۲. کاهش تعداد اعضا از حد نصاب مقرر در صورتی که حداکثر ظرف مدت ۳ ماه تعداد اعضا به نصاب مقرر نرسیده باشد ۳. انقضای مدت تعیین شده در اساسنامه مربوط در صورتی که در اساسنامه مدت تعیین شده باشد و مجمع عمومی مدت را تمدید نکرده باشد ۴. توقف فعالیت بیش از دو سال بدون عذر موجه ۵. عدم رعایت قوانین و مقررات مربوط پس از ۳ بار اخطار کتبی در سال به وسیله اتحادیه نظارت و هماهنگی مرتبط بر طبق آیین‌نامه مربوط ۶. ورشکستگی طبق قوانین مربوط تبصره «۱» - پس از اعلام انحلال و ثبت بلافاصله آن در اداره ثبت محل، تصفیه طبق قانون تجارت صورت می‌گیرد تبصره «۲» - در بندهای «۲»، «۴» و «۵» اتحادیه نظارت و هماهنگی بلافاصله پیشنهاد انحلال تعاونی را به مرکز داوری اتاق تعاون ایران ارائه کرده و مرکز در صورت احراز مفاد بندهای	ماده (۵۴) - شرکت‌ها و اتحادیه‌های تعاونی در موارد زیر منحل می‌شوند: ۱. تصمیم مجمع عمومی فوق‌العاده ۲. کاهش تعداد اعضا از حد نصاب مقرر در صورتی که حداکثر ظرف مدت ۳ ماه تعداد اعضا به نصاب مقرر نرسیده باشد ۳. انقضای مدت تعیین شده در اساسنامه مربوط در صورتی که در اساسنامه مدت تعیین شده باشد و مجمع عمومی مدت را تمدید نکرده باشد ۴. توقف فعالیت بیش از یک سال بدون عذر موجه ۵. عدم رعایت قوانین و مقررات مربوط پس از ۳ بار اخطار کتبی در سال به وسیله وزارت تعاون بر طبق آیین‌نامه مربوط ۶. ورشکستگی طبق قوانین مربوط تبصره «۱» - پس از اعلام انحلال و ثبت بلافاصله آن در اداره ثبت محل، تصفیه طبق قانون تجارت صورت می‌گیرد تبصره «۲» - در بندهای «۲»، «۴» و «۵» وزارت تعاون بلافاصله طبق آیین‌نامه مربوط انحلال تعاونی را به اداره ثبت محل اعلام می‌نماید

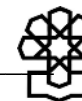

ادامه پیوست

پیشنهاد مرکز پژوهش‌ها	قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی (۱۳۷۰)
مذکور طبق آیین‌نامه مربوط انحلال تعاونی را به اداره ثبت محل اعلام می‌نماید تبصره «۳» - اعلام نظر اتحادیه نظارت و هماهنگی در مورد بندهای «۴» و «۵» در دادگاه صالح قابل شکایت و رسیدگی می‌باشد تبصره «۴» - کلیه اموالی که از منابع عمومی دولتی در اختیار تعاونی قرار گرفته با انحلال آن باید مسترد شود تبصره «۴» - کلیه اموالی که از منابع عمومی دولتی در اختیار تعاونی قرار گرفته با انحلال آن باید مسترد شود تبصره الحاقی - هیئت‌مدیره موظف است در صورت تحقق شرایط مذکور نسبت به دعوت مجمع عمومی عادی و انجام تشریفات قانونی انحلال تعاونی اقدام نماید	تبصره «۳» - اعلام‌نظر وزارت تعاون در مورد بندهای «۴» و «۵» در دادگاه صالح قابل شکایت و رسیدگی می‌باشد تبصره «۴» - کلیه اموالی که از منابع عمومی دولتی در اختیار تعاونی قرار گرفته با انحلال آن باید مسترد شود
ماده (۵۵) - در صورتی که مجمع عمومی فوق‌العاده یا مرکز داورى اتاق تعاون ایران رأی به انحلال تعاونی بدهد، ظرف یک‌ماه سه نفر جهت تصفیه امور تعاونی انتخاب و به اداره ثبت محل معرفی خواهند شد تا بر طبق قانون و آیین‌نامه مربوط نسبت به تصفیه امور تعاونی اقدام نمایند	ماده (۵۵) - در صورتی که مجمع عمومی فوق‌العاده یا وزارت تعاون رأی به انحلال تعاونی بدهد، ظرف یک ماه سه نفر جهت تصفیه امور تعاونی انتخاب و به اداره ثبت محل معرفی خواهند شد تا بر طبق قانون و آیین‌نامه مربوط نسبت به تصفیه امور تعاونی اقدام نمایند
ماده (۶۶) - وظایف وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در حوزه تعاون به صورت زیر است: نظارت بر حسن اجرای قوانین و مقررات بخش تعاونی سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و نظارت بر تأسیس و گسترش تعاونی‌ها تهیه لوایح قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی ایران تهیه و تنظیم طرح‌های اساسی به منظور فراهم آوردن موجبات تحقق اهداف مندرج در اصول چهل‌وسوم و چهل‌وچهارم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران جلب و هماهنگی حمایت‌ها و کمک‌ها و تسهیلات و امکانات دولتی و عمومی جهت توسعه و بازسازی تعاونی‌ها به گونه‌ای که زمینه اداره یا دخالت دولت در اداره تعاونی‌ها فراهم نیاید مشارکت در تهیه و تدوین مقررات صادرات و واردات و فراهم آوردن موجبات صدور تولیدات تعاونی‌ها	ماده (۶۶) - وظایف و اختیارات وزارت تعاون عبارت است از: ۱. اجرای آن قسمت از قانون و مقررات در رابطه با بخش تعاونی که مربوط به دولت می‌شود و نظارت بر حسن اجرای قوانین و مقررات بخش تعاونی ۲. تهیه لوایح قانونی و آیین‌نامه‌های این قانون و اساسنامه‌ها و آیین‌نامه‌های تعاونی‌ها مطابق این قانون ۳. جلب و هماهنگی حمایت‌ها و کمک‌ها و تسهیلات و امکانات دولتی و عمومی جهت بخش تعاونی با همکاری دستگاه‌های اجرایی ذیربط ۴. تشویق و کمک و همکاری در تأسیس و گسترش تعاونی‌ها با جلب همکاری و مشارکت عموم مردم و شوراهای اسلامی کشوری

ادامه پیوست

پیشنهاد مرکز پژوهش‌ها	قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی (۱۳۷۰)
تنظیم برنامه و تعیین نحوه کمک‌های اعتباری در حدود مقررات و اختیارات از طریق بانک‌ها و مؤسسات اعتباری و کمک‌های دولتی برای سرمایه‌گذاری در بخش تعاونی عضویت در شورای اقتصاد، شورای عالی صنایع، شورای پول و اعتبار، مجمع عمومی بانک‌ها، شورای عالی معادن و کمیسیون‌های مربوط به صادرات و واردات کشور و سایر مجامع با نظر هیئت دولت ایجاد زمینه برای مشارکت، ایجاد، توسعه و سرمایه‌گذاری دستگاه‌های دولتی و عمومی تعاونی‌ها انجام تحقیقات آماری و اطلاعاتی جهت شناخت نارسایی‌ها و نیازهای تعاونی‌ها و امکانات و توانمندی‌های آنها به منظور استفاده در برنامه‌ریزی مربوط	۵. ایجاد زمینه‌های همکاری و هماهنگی و تعاون بین تعاونی‌ها و همچنین بین اتحادیه‌های تعاونی یا بین بخش تعاونی و سایر بخش‌های اقتصادی ۶. کمک به فعالیت‌های تبلیغاتی، آموزشی، فرهنگی، فنی، علمی، تحقیقاتی و صنعتی لازم برای بخش تعاونی با همکاری اتحادیه‌های تعاونی ۷. کمک به شرکت‌ها و اتحادیه‌های تعاونی در ارائه خدمات حقوقی، مالی، حسابداری و حسابرسی و دیگر خدمات مورد نیاز ۸. شرکت در مجامع بین‌المللی تعاون به‌عنوان نماینده دولت جمهوری اسلامی ایران ۹. انجام معاملات لازم و ارائه خدمات مورد نیاز بخش تعاونی ۱۰. اجرای برنامه‌های ترویج و آموزش تعاون برای تفهیم و تعمیق روش‌ها و برنامه‌های مختلف تعاونی و انتشار کتب و نشریات مورد لزوم تعاونی ۱۱. راهنمایی مسئولان تعاونی‌ها در امور حقوقی، مالی، اداری و هدایت آنها در جهت استفاده از روش‌ها و سیستم‌های بهتر ۱۲. انجام تحقیقات آماری و اطلاعاتی و مطالعه درباره فعالیت تعاونی‌ها در زمینه شناخت نارسایی‌ها و نیازهای آنها و همچنین توانایی‌ها و امکانات آنها به منظور استفاده در برنامه‌ریزی‌های مربوط ۱۳. ایجاد هماهنگی در اعمال کمک‌های فنی و اداری و مالی و غیره توسط دستگاه‌های ذیربط در موارد لازم به منظور اداره صحیح تعاونی‌ها ۱۴. ایجاد تسهیلات لازم جهت توسعه فعالیت تعاونی‌ها در امور تولیدی ۱۵. فراهم آوردن موجبات صدور تولیدات تعاونی‌ها

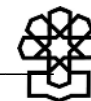

ادامه پیوست

پیشنهاد مرکز پژوهش‌ها	قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی (۱۳۷۰)
	۱۶. تهیه و تنظیم طرح‌های اساسی به منظور فراهم آوردن موجبات تحقق اهداف مندرج در اصول چهل و سوم و چهل و چهارم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران ۱۷. وزارت تعاون می‌تواند در صورت احراز تخلف در اداره امور شرکت‌ها یا اتحادیه‌های تعاونی مراتب را به دادگاه صالح اعلام و دادگاه موظف است خارج از نوبت در رسیدگی مقدماتی در صورت احراز تخلف حکم تعلیق مدیران شرکت‌ها و اتحادیه‌های تعاونی یاد شده را صادر نماید. در این صورت وزارت تعاون موظف است به‌طور موقت افرادی را برای تشکیل مجمع عمومی و انتخاب هیئت مدیره جدید منصوب نماید ۱۸. جلوگیری از فعالیت اشخاص حقیقی یا حقوقی که به هر نحو از نام یا عنوان تعاونی سوءاستفاده می‌کنند ۱۹. فراهم آوردن تسهیلات لازم در جهت دستیابی تعاونی‌ها به مواد اولیه و وسایل و کالاهای مورد نیاز ۲۰. سیاستگذاری، تعیین خط‌مشی و برنامه‌ریزی در حدود مقررات و اختیارات برای توسعه و رشد بخش تعاون ۲۱. فراهم آوردن تسهیلات لازم برای تهیه طرح، ایجاد، توسعه، بازسازی، نوسازی واحدهای تعاونی و نظارت بر امور آنها ۲۲. تأمین شرایط و فراهم آوردن امکانات برای سرمایه‌گذاری بخش تعاونی جهت ایجاد تعاونی‌ها با اولویت تعاونی‌های تولید ۲۳. تنظیم برنامه و تعیین نحوه کمک‌های اعتباری در حدود مقررات و

ادامه پیوست

پیشنهاد مرکز پژوهش‌ها	قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی (۱۳۷۰)
	اختیارات از طریق بانک‌ها و مؤسسات اعتباری و کمک‌های دولتی به تعاونی‌ها تبصره - شورای پول و اعتبار موظف است همه‌ساله براساس درخواست وزارت تعاون با رعایت سیاست‌های پولی و مالی دولت نسبت به اعطای وام و کمک‌های لازم به تعاونی‌ها اقدام نماید ۲۴. مشارکت، ایجاد، توسعه و بهره‌برداری و سرمایه‌گذاری در تعاونی‌ها و نیز انتقال یا واگذاری و فروش سهام دولت در واحدهای تولیدی و توزیعی به بخش تعاونی ضمن رعایت مفاد تبصره ماده (۱۷) این قانون ۲۵. عضویت در شورای اقتصاد، شورای عالی صنایع، شورای پول و اعتبار، مجمع عمومی بانک‌ها، شورای عالی معادن و کمیسیون‌های مربوط به صادرات و واردات کشور و سایر مجامع با نظر هیئت دولت ۲۶. مشارکت در تهیه و تدوین مقررات صادرات و واردات کشور ۲۷. همکاری با مؤسسات علمی، فنی و اقتصادی بین‌المللی و قبول عضویت و شرکت در سازمان‌ها، شوراها و مجامع بین‌المللی مربوط به امور تعاونی ۲۸. صدور مجوز موضوع بند «۴» ماده (۵۱) ۲۹. سلب مزایا از تعاونی‌هایی که برخلاف قانون و مقررات بخش تعاونی عمل نموده و یا برخلاف اساسنامه مصوب اقداماتی کرده باشند ۳۰. تشکیل تعاونی در بخش کشاورزی
ماده (۶۷) - حذف	ماده (۶۷) - آیین‌نامه اجرایی این قانون ظرف مدت ۶ ماه توسط وزارت تعاون تهیه و به تصویب هیئت دولت خواهد رسید

ادامه پیوست

پیشنهاد مرکز پژوهش‌ها	قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی (۱۳۷۰)
ماده (۶۸) - حذف	ماده (۶۸) - به منظور نظارت بر انتخابات شرکت‌ها و اتحادیه‌های تعاونی و اتاق تعاون انجمنی متشکل از نمایندگان وزارتخانه‌های تعاون و کشور و قوه قضائیه و دو نفر از اتاق تعاون (در صورت موجود بودن اتاق) به ریاست نماینده وزارت تعاون تشکیل می‌گردد تبصره - آیین‌نامه اجرایی این ماده به پیشنهاد وزارت تعاون به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید
ماده الحاقی (۱) - به منظور حمایت و توسعه بخش تعاونی و تحقق اهداف توسعه این بخش، در وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت، راه و شهرسازی، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، امور اقتصادی و دارایی، علوم، تحقیقات و فناوری، آموزش و پرورش و فرهنگ و ارشاد اسلامی، با استفاده از نیروها و امکانات موجود دفتر حمایت و پشتیبانی تعاونی‌های مرتبط با موضوع و اختیارات آنها مستقیماً زیر نظر وزیر با وظایف زیر ایجاد می‌گردد: ۱. حمایت، پشتیبانی و بسترسازی برای تشکیل، فعالیت و توسعه تعاونی‌ها ۲. رفع موانع و محدودیت‌ها از حضور تعاونی‌ها در تمام عرصه‌های اقتصادی مرتبط با موضوع فعالیت وزارتخانه ۳. سیاستگذاری و برنامه‌ریزی توسعه در حوزه تعاونی‌های مرتبط با موضوع فعالیت وزارتخانه ۴. کمک به اجرای فصل سوم قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی در رابطه با موضوع فعالیت وزارتخانه ۵. حمایت از آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و سایر حمایت‌های لازم به منظور افزایش کارآمدی و	

ادامه پیوست

پیشنهاد مرکز پژوهش‌ها	قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی (۱۳۷۰)
توانمندسازی و ارتقای بهره‌وری تعاونی‌ها ۶. ارائه مجوز فعالیت و تأسیس تعاونی در قالب یک مجوز تبصره «۱» - سازمان مرکزی تعاون روستایی ایران که به صورت مؤسسه دولتی با وظایف حاکمیتی اداره می‌شود، در وزارت جهاد کشاورزی وظایف فوق را انجام خواهد داد. تبصره «۲» - برنامه و بودجه لازم برای توسعه تعاونی‌ها همه‌ساله در برنامه و بودجه وزارتخانه‌های مذکور پیش‌بینی خواهد شد. ماده الحاقی (۲) - شورای هماهنگی تعاون در سطح کشور جهت تسهیل اجرای سیاست‌های بخش تعاون، وحدت رویه و همکاری بین دستگاه‌ها، با ترکیب زیر تشکیل می‌شود: ۱. وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی (رئیس) ۲. معاون وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی (دبیر) ۳. مدیران کل دفاتر امور تعاونی‌های وزارتخانه‌های مربوط ۴. رئیس سازمان مرکزی تعاون روستایی ۵. نماینده اتاق تعاون مرکزی ۶. نمایندگان اتحادیه‌های مرکزی تعاونی‌ها حسب مورد و دستور جلسه مربوط تبصره «۱» - شورای هماهنگی در سطوح استان‌ها و شهرستان‌ها برای هماهنگی عملیاتی و همکاری بین دستگاه‌های ذیربط از نمایندگان تام‌الاختیار دستگاه‌های فوق تشکیل می‌شود. تبصره «۲» - نمایندگان اتاق تعاون و اتحادیه‌ها در شورای هماهنگی دارای حق رأی نیستند.	

شماره مسلسل: ۱۱۰۹۷

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: اظهار نظر کارشناسی درباره: «طرح اصلاح موادی از قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی ایران و اصلاحیه آن مصوب ۱۳۷۷ و الحاق موادی به آن»

نام دفتر: مطالعات اقتصادی (گروه اقتصاد کلان)

تهیه و تدوین کنندگان: سیدهای موسوی نیک، رضا وفایی یگانه

ناظر علمی: رؤیا طباطبایی یزدی

متقاضی: معاونت پژوهشی

همکار: مهدی عبدالملکی (دفتر مطالعات حقوقی)

همکاران خارج از مرکز: —

اظهار نظر کنندگان خارج از مرکز: —

ویراستار: فرزاد جعفری

واژه‌های کلیدی:

۱. قانون بخش تعاون

۲. تشکیلات بخش تعاون

۳. وزارت تعاون

تاریخ شروع مطالعه: ۱۳۹۰/۴/۲۰

تاریخ خاتمه مطالعه: ۱۳۹۰/۷/۲۷

تاریخ انتشار: ۱۳۹۰/۷/۳۰